

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa itsenäisyydenpäivästä ja päättyy kynttilänpäivään 8.2.

Kiitos isänmaasta

JOH. 8: 31–36 JA MATT. 20: 25–28
ITSENÄISYYSPÄIVÄ 6.12.

Itsenäisyyspäivänä, kansallisen vapauden juhlanä, on hyvä pohtia vapauden eri ulottuvuuksia. Siihen Jeesus johtaa molemmissa saarnatekstiksi valituissa katkelmissa. Kun saarna rakennetaan teeman varaan, joka annetuista teksteistä aukeaa, on asianmukaista ottaa huomioon muitakin tekstejä.

Tästä näkökulmasta katsoen voi hyvin liittää eri tarkastelukulmia yhteen. Matteuksen välittämät Jeesuksen sanat vievät suoraan valtiolliseen ja maalliseen vallankäyttöön. Itsenäisyyden syvin sisältö on kansan itsemääräämisoikeus. Ja toisaalta kuitenkin jokaisella valtiolla on lakinsa ja esivaltansa, jonka vallan alaisina kansalaiset ovat. Aikaisempina kuninkaiden ja keisareiden aikana kansalaisia kutsuttiin alamaisiksi. Valtiossa, maallisessa yhteiskunnassa kukaan ihminen ei voi olla täydellisen vapaa. Ja toisaalta ihminen, kansa tai kansanosia ei voi koskaan olla täysin vailla vapautta, vaikka se ei olisi saavuttanut valtiollista itsenäisyyttä tai hän olisi sidottu orjuuteen, vankeuteen tai sairauteen.

Jeesus ei varsinaisesti kritisoi maallista vallankäyttöä, mutta hän asettaa sen rinnalle taivaallisen, hengellisen vallan, jonka tulee toteutua hänen valtakunnassaan, seurakunnassa, kirkossa. Siinä pitäisi toteutua sen, mikä näkyy katolisen kirkon korkeimman vallanhaltijan arvonimessä: *servus servorum Dei*, Jumalan palvelijoiden palvelija. Kirkossakaan, ei edes silloin, kun ihanne pääsee mahdollisimman hyvin toteutumaan, ei tule kysymykseen anarkia, kaikkien yhtäläinen valta eli viime kädessä vallattomuus ja mielivalta. Kirkossakin on oltava käytäntöä ohjaava säännöstönsä. Mutta kaiken pitää palvella oikeasti eikä vain näennäisesti sekä kaik-

kien yhteistä että jokaisen kirkon jäsenen omakohtaista hyvää. Mikään vallankäyttö ei saa jyrätä ihmisen, yksilön yli. Vapauden tulee saada olla johtava periaate. Kaiken yläpuolella on kuitenkin Kristuksen oma valta, johon kirkko ja jokainen sen jäsen on sitoutunut.

Kristuksen vallassa toteutuu syvimältä myös se vapaus, josta Jeesus puhuu Johanneksen evankeliumin tekstin mukaan. Sitä myös Paavali opettaa kaikissa kirjeissään, ja kaikkein voimakkain painotus hänellä on Galatalaiskirjeessä: ”Vapauteen Kristus vapautti teidät, pysyäkää siis lujina älkääkää antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen.”

Vaikka päiväjumalanpalveluksen saarna ei olekaan dogmaattisen luennon paikka, on hyvä valottaa Kristuksen sovitus työn perusteella annettavaa vapautta syvällisesti. Tällöin polttopisteessä on hyvä pitää paavalilaista kaksoisnäköalaa: Vapaus Kristuksessa on vapautta sekä synnin syyllisyydestä että synnin vallasta, sekä lain että synnin orjuudesta. Jeesuksen sanat tuntuvat toisaalta äärimmäisen vapauttavilta, mutta toisaalta ne voivat tuntua tuomitsevilta. Kun ihminen kuulee Kristuksen tekevän synnin orjan todellisesti vapaaksi ja kun hän samaan aikaan näkee olevansa vielä monin tavoin syntittömyksiinsä sidottu, on vaarana joutua epätoivoon: Kristus ei olekaan vapauttanut minua, synti orjuuttaa minua yhä. En siis ole tullut osalliseksi hänen armotaan ja pelastuksen lahjasta.

Tähän jännitteeseen ja epätoivoon voi heijastua vapauttavana vain se kirkas valo, joka korostaa Kristuksen sovintokokolemaa ja sen nojalla syntiselle luettavaa lahjavanhurskautta, vaikka se ei saakaan häivyttää näkyvistä sitä Kristuksen *in nobis* suorittamaa vapautustyötä, jossa uuden elämän voimat ovat todellisia syntisen elämässä. ●

Arno Toivanen

Kuninkaasi tulee kunniaassa

LUUK. 17: 20–24

2. ADVENTTISUNNUNTAI 7.12.

Jumalan valtakunnan ilmestymisen oli Jeesuksen ajan Israelin suurimpia kysymyksiä. Kansa oli alistettu Rooman vallan alle ja kaipasi vapautusta. Messiaan odotus oli huipussaan. Siksi fariseusten kysymys on ymmärrettävä. He tahtoivat tietää Jeesuksen vastauksen. Jos hän kerran oli Messias, milloin Jumalan valtakunta tulisi esiin ja vapauttaisi kansan?

Jeesuksen vastaus on kaksiosainen ja kohdistuu ensin kysymyksen esittäneihin fariseuksiin ja sitten Jeesuksen opetuslapsiin. Fariseuksille osoitettu julkinen vastaus avaa huikkeen näkökulman siihen hengelliseen todellisuuteen, jonka Jeesuksen lihaksi tuleminen mahdollisti. Jumalan valtakunta – tuo odotettu, kaivattu ja armollinen – oli tullut inkarnaatiossa ihmiskunnan keskuuteen. Enää sitä ei tarvinnut odottaa eikä etsiä. Nyt, Kristuksen syntymän kautta, se vain yksinkertaisesti oli.

Luukas ei kerro fariseusten reaktioista, mutta eivät he välttämättä ymmärtäneet Jeesuksen vastausta. Juudan kansan messiasodotusta väritti tuohon aikaan erityisesti maallisen messiaskuninkaan odotus. Tämä kuningas vapauttaisi kansan Rooman vallan alta ja toisi maanpäällisen rauhan valtakunnan, joka nostaisi Israelin kansan samanlaiseen kukoistukseen kuin Daavidin ja Salomon aikana. Kun tähän lisätään se, että joissain apokalyptisissä teksteissä (esim. 1. Henok) taivaallisen ja ikeiaikaisen Messiaan piti tullessaan tuhota kaikki pakanat, huomataan, että vapaus Roomasta oli useimmille kaiken A ja O.

Fariseukset ja lainoppineet eivät kuitenkaan olleet täysin väärässä. Jumalan valtakunta oli todellakin rauhan valtakunta. Siihen kuuluivat pakanoiden tuomitseminen, Jumalan kansan uusi kukoistus ja vapautus vihollisten vallan alta.

Mutta tämä kaikki tapahtuu toisella tavalla, kuin fariseukset ja muut Jeesuksen ajan oppineet odottivat. Messias, joka tuo Jumalan valtakunnan maailmaan, oli jo tullut. Hänessä kaikki maailman kansat saivat samat lapsenoikeudet, kun vain turvasivat häneen. Nyt hän oli vielä salattu, mutta seuraavan kerran, hänen palatessaan hakemaan omiaan, kaikki olisi toisin. Ilmestyskirja ja Paavalin apokalypsit (esim. 1. Tess. 4) kuvaavat tapahtumaa, jota ei voi olla huomaamatta: taivaat repeävät, maa järisee ja taivaalliset sotajoukot näyttäytyvät. Kaiken keskellä, kaiken keskipisteenä, on Ihmisen Poika, joka saapuu täydessä voimassaan ja kirkkaudessaan.

Siksi Jeesus sanoo, ettei kristityn tarvitse uskoa huhupuheita Messiaan paluusta. Herran päivänä Messias saapuu kirkkaudessaan eikä jää keneltäkään huomaamatta. Koko maailma näkee sen, ja sekä juutalaiset että pakanat kaatuvat hänen eteensä ja joutuvat tuomiolle. Silloin nähdään, ettei maailman suurin ongelma ollutkaan Rooman valtakunta tai mikään muu maallinen valta, vaan synti, kuolema ja Perkele. Kristuksen palatessa ne saavat vihdoinkin sen tuomion, joka niille langetettiin hänen ylösnousemuksessaan. Silloin Jumalan kansa saa vihdoinkin täydellisen vapautensa.

Päivän tekstin valossa on helppo kritioida fariseuksia siitä, että he tulkitsivat asioita väärin, eivätkä ymmärtäneet Jeesusta. Tuomitseminen on usein liian helppoa, sillä kuten Jeesus opetti, meidän on helppo tarjoutua ottamaan tikku toisen silmästä, vaikka omassa silmässämme olisi hirsu. Se pätee hyvin myös tämän päivän evankeliumiin, sillä myös me tulemme yllätyksensä ylösnousemuksen päivänä.

Lutherin kerrotaan puhuneen kolmesta suuresta yllätyksestä, jotka hän uskoi kohtaavansa taivaassa. Ensimmäinen oli se, että hän uskoi löytävänsä sieltä monia sellaisia ihmisiä, joita hän ei olisi odottanut kohtaavansa. Toinen yllätys oli se, että

monet ihmiset, joita hän uskoi tapaavansa, loistavatkin poissaolollaan. Viimeinen ja samalla suurin yllätys tulisi olemaan hänelle se, että hän on itse siellä.

Tässä on suuri opetus. Me emme näe toisten ihmisten sydämeen emmekä voi arvioida toisten uskoa. Uskon pitäisi toki näkyä elämässämme muttei aina valitettavasti näy. Tai vastavuoroisesti, joskus se voi ”näkyä” liiankin hyvin, kun korotamme itseemme puolijulkisesti ”tuon toisen”, ”noiden muiden” tai ”syntisten” yläpuolelle. Tässä meillä on kilvoittelemisen paikka. On lohdullista, että tuomio on yksin Herran, ei meidän syntisten.

Viimeisen yllätyksen kohdalla meidän pitää ymmärtää **Lutheria**. Hän on todella ymmärtänyt ihmisen syntisyyden. Samalla saamme luottaa Paavalin sanoihin: ”Mikään kadotustuomio ei siis kohtaa niitä, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa” (Room. 8:1). Siksi tuomiopäivä on ilon päi-

vä. Kirkkaudessa palaava Herra tulee hakemaan meidät kotiin, ikuiseen valoon, iloon ja rauhaan. ●

Timo Liiri

Nuorisopastori,
Suomen Raamattuopisto

Tehkää tie Kuninkaalle

JOH. 1: 19–27

3. ADVENTTISUNNUNTAI 14.12.2014

Mitä vastaamme, kun meiltä kysytään, keitä olemme? Millä ja kenen asialla me toimimme tässä maailmassa?

Ne, joilla oli hengellistä valtaa ja vastuuta, tulivat ottamaan Johannes Kastajasta selvää. Johannes Kastaja toimi Leevin sukuun kuuluvilla papillisilla valtuuksilla. Kaste oli vanhastaan suoritettu niille, jotka olivat astumassa tempeliin. Johannes Kastaja julistaa vanhan tempelipuhtauden mukaista kastetta

Vaarallinen Raamattu – Teologiset opintopäivät 2.-4.1.2015

Modernit myytit, liberaali raamatuntutkimus ja yleinen uskonnonvastaisuus käyvät kukin omaa sotaansa pyhää kirjaa vastaan. Myös kirkossa kyseenalaistetaan Raamatun merkitys.

Aikamme johtaviin eksegeetteihin lukeutuva kanadalainen professori **Craig Evans** purkaa luennoissaan moderneja myyttejä Raamatusta. Pohdimme myös miksi vanhan kristikunnan lähetystyö romahtaa? Joutuvatko perinteisesti uskovat kristityt lainsuojattomiksi kirkossa? Mitä oikeuksia uskonnonvapaus tarjoaa?

Mukana mm. piispa **Aarre Kuukauppi**, piispa **Olavi Rimpiläinen**, kenttäpiispa **Pekka Särkiö**, dos. **Timo Junkkaala** ja dos. **Timo Eskola**.

Ilmoittautuminen 19.12. mennessä www.sro.fi/raamattuopisto
tai p. 09 5123 910, info@sro.fi.

 SUOMEN
RAAMATTUOPISTO

uudessa kontekstissa: puhdistautumalla synnillisestä elämäntavasta. Johanneksen kastetyö sekä vahvaksi kasvanut opetuslapsitoiminta herättivät kysymyksiä, mahtaako Johannes nyt olla tuo luvattu.

Johannes ei tahdo samastua kysyjien mielikuviin: hän ei ole Messias, ei taivaasta laskeutunut Elia eikä uusi Mooses.

Tämänkin päivän juutalaisuudessa odotetaan profeetta Eliaa saapuvaksi. Tämä perustuu profeetta Malakian ennustukseen:

”Katso, minä lähetän teille profeetta Elian, ennenkuin tulee Herran päivä, se suuri ja peljättävä. Ja hän on kääntävä jälleen isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet heidän isiensä puoleen, etten minä tulisi ja löisi maata, vihkisi sitä tuhon omaksi.” (Mal 4:5–6.)

Itse asiassa Johannes Kastaja oli vyötytynyt samalla tavoin kuin Elia.

He vastasivat hänelle: ”Hänellä oli yllään karvanahka ja nahkavyö vyötäisillä”. Silloin hän sanoi: ”Se oli tiseläinen Elia”. (2. Kun. 1:8)

Koska profeetta Elia ei kokenut tavanomaista kuolemaa vaan otettiin taivaaseen, hänen odotetaan laskeutuvan sieltä maan päälle saattamaan loppuun profetaan työnsä.

Johannes ei ollut myöskään Mooseksen kaltainen profeetta: ”Sinun keskuudestasi, veljiesi joukosta, Herra, sinun Jumalasi, herättää sinulle profetaan, minun kaltaiseni; häntä kuulkaa” (5. Moos. 18:15).

Tämän profetaan me yhdistämme perinteisesti yhteen ja samaan messiaaseen.

Jeesus, joka tuntee persoonamme ja identiteettimme, yhdistää Johanneksen kylläkin profeetta Eliaan:

”Jos tahdotte ottaa vastaan: hän on Elias, joka oli tuleva” (Matt. 11:14).

Silti Johannes ei ollut monien odottama taivaasta alas laskeutunut Elia. Tämä alkuperäinenkin Elia nähdään nimittäin Uudessa testamentissa kohtaavan Jeesuksen ilmestysvuorella:

”Ja katso, heille ilmestyivät Mooses ja Elias, jotka puhuivat hänen kanssansa” (Matt. 17:3).

Johannes toimi Eliaan Hengessä. Hänen papintyönsä oli toimia Messiaan edeltäjänä ja tehdä tälle tilaa.

Jeesus itse viittaa Johannes Kastajan toimintaan. Kun sama hengellinen eliitti tulee kuulustelemaan Jeesuksen valtuuksia, hän kysyy: ”Oliko Johanneksen kastaminen taivaasta vai ihmisistä?” Näin hän haastaa vertaamaan, mikä tulee pelkätään ihmisten ajatuksista ja valtuuttamana ja mikä tulee kaiken herralta.

Millä oikeudella kristityt toimivat maailmassa? Millä valtuuksilla meillä on täällä seurakunta, joka kokoontuu säännöllisesti?

Nämä kysymykset ovat nytkin ajankohdaisia. Missä määrin voimme kristittyinä toimia ohi auktoriteettien, varsinkin hengellisten? Missä tulee se raja, jolloin tulee kuunnella enemmän taivaallista kuin inhimillistä herraa?

Jeesus itse on se, joka Pyhässä Hengessä uudestisyntyyttää ihmisen, antaa hänelle Jumalan lapsen identiteetin sekä siinä toimimiseen tehtävät ja luvat.

Voimme Johanneksen tavoin kertoa toimivamme Kristuksen asialla. Johanneksen todistus oli hänen vastauksensa, kuka hän on suhteessa messiaaseen. Todistuksellaan hän teki tietä kuninkaalle.

Samoin mekin kristittyinä todistamme jo pelkällä olemuksellamme tälle maailmalle kuninkaastamme. Meidän on siis hyvä muistaa, keitä olemme. Emme ole taivaasta alas tulleita taikka reinkarnoituneita pyhiä emmekä enkeleitä, vaan omaksi persoonaksemme luotuja ja hänen omikseen lunastettuja palvelijoita:

”Mutta te olette ’valittu suku, kuninkaalinen papisto, pyhä heimo, omaisuus kansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja’, joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa; te, jotka ennen ’ette olleet kansa’, mutta nyt olette ’Jumalan kansa’, jotka en-

nen ’ette olleet armahdetut’, mutta nyt ’olette armahdetut’” (1. Piet. 9, 10).

Johanneksen tavoin meidänkään ei tarvitse samastua yli-ihannoituihin saati vääristäviin mielikuviin kristityistä. Nehän tiedämme kyllä. Jeesus tietää asemamme ja kutsumuksemme paremmin kuin edes itse sen ymmärrämme.

Voimme oppia Eliasta, Mooseksesta, Johannes Kastajasta ja muista, kuinka he tekivät tietä kuninkaalle, Herrallemme Jeesukselle. Herraansa he olivat samassa suhteessa kuin mekin: lapseksi otettuja, omiksi valittuja, armahdettuja, totuuteen vyöttäytyneinä julistaaksemme hänen ihmeellisiä tekojaan. •

Mika Pouke

Pastori, Pohjois-Pohjanmaan
ja Lapin aluejohtaja,
Suomen Raamattuopisto

Herran syntymä on lähellä

MATT. 1: 18–24

4. ADVENTTISUNNUNTAI 23.12.

Neljännän adventtisunnuntain teksteissä ollaan jo lähellä joulua, maailmanhistorian muuttanutta tapahtumaa. Koulujen seimikuvaelmat ja joulukortit piirtävät silmiemme eteen idyllisen kuvan seimessä makaavasta lapsesta, tallin hämärästä, yllä kaartuvasta tähtitaivaasta, paimenista karitsoineen, kultaan ja silkkiin puetuista itämaan tietäjistä kalliine lahjoineen.

Onkin oikein ja hyvä muistaa kaikkea sitä kaunista ja ihmeellistä, mitä Vapahtajan syntymään sisältyi.

Jeesuksen syntymää edeltävien tapahtumien kuvaus Matteuksen evankeliumissa paljastaa asian karumman ja arksamman puolen. Ensimmäiseen jouluun liittyi suurta draamaa, se oli huolen ja ahdistuksen aikaa niille ihmisille, jotka olivat tapahtumien keskiössä. Tunnumme tarinan juonen, tiedämme, että kaikki meni hyvin. Maria ja Joosef sen sijaan olivat

epätietoisuuden vallassa, ja enkelin viestit heille enemmän lisäsivät kuin vähensivät hediän hämmennystä.

Seimikuvaelmissa nuoripari matkaa kohti Betlehemiä tai kumartuu hartaana seimen äärelle ihaillemaan vastasyntynyttä. Todellisuus oli vähemmän idyllinen. Päivän evankeliumi kertoo, että matka Betlehemiin oli jäädä tekemättä. Kun Joosefille selvisi, että hänen kihlattunsa oli raskaana, hän ajatteli hylätä tämän.

Evankeliumi paljastaa Joosefin lainkuuliaisuuden ja lempeyden. Lakia kunnioittavana hän on pidättäytynyt yhdyntästä kihlusaikana, vaikka monet eivät näin tehneetkään. Lakia kunnioittavana hänellä olisi myös ollut oikeus nostaa äläkkä, joka olisi merkinnyt Marialle häpeää ja hengenvaaraa, vaikkei Mooseksen lain kiittämässäädöksiä tuolloin enää johdonmukaisesti noudatettu. Kihlauksen purkaminen oli kuitenkin virallinen toimi, joten se edellytti todistajien läsnä ollessa annettua erokirjaa. Toisaalta Joosef ei halunnut aloittaa avioelämää uskottomaksi osoittautuneen morsiamen kanssa.

Ratkaisuksi tuli kaikessa hiljaisuudessa (parin todistajan läsnä ollessa) tapahtuva hylkääminen, joka ei sekään ollut Marian kannalta ongelmaton ratkaisu: hän päätyisi hylätyksi aviottomaksi äidiksi vanhempiensa nurkkiin. Paljon oli ilmassa huolta ennen ensimmäistä joulua: hylätyksi tulemisen, häpeän ja petetyksi tulemisen pelkoa, hämmennystä tapahtumista, jotka ylittivät käsityskyvyn ja rikkoivat kaikkea sitä vastaan, mitä elämästä oli opittu. Neitsyt ei voi tulla raskaaksi! Jos ahdistus ja huoli täyttivät Joosefin ajatukset, ei helpompaa tainnut olla Mariallakaan. Hän tiesi toki alusta asti, että se, mitä tapahtui, oli Jumalasta. Mutta kun teinityttö on yksinään raskaana häpeän ja hylkäämisen uhan edessä, ei elämä ole kovin helppoa.

Ennen kuin Joosef ehtii hylätä Mariaa, hän kokee vanhatestamentillisen

kaimansa kohtalon. Hänkin saa nähdä taivaallisen unen, joka muuttaa hänen kohtalonsa. Joosef otetaan mukaan taivaalliseen salaisuuteen koskien tulevaa Messiaista. Enkelin ilmoitus Joosefille paljastaa pelastushistorian ytimen. Parilla lauseella kerrataan kokonaiskuva Jumalan pelastustyöstä Kristuksessa. Kansan (ja koko ihmiskunnan) perustava ongelma on synti (j. 21). Tarvitaan joku, joka pelastaisi meidät synnistä. Syntyvä poikalapsi on tämä Pelastaja. Hänen syntynsä ei ole aviorikoksessa, vaan on ”lähtöisin Pyhästä Hengestä” (j. 20). Nämä tapahtumat ovat Vanhan testamentin kirjoitusten täyttyminen (j. 22 ja 23).

Merkittäviä ovat nimet, joita syntävästä Pelastajasta käytetään: Jeesus ja Immanuel. Jeesus on kreikkalainen muoto Joosuasta. Se viittaa Jumalan pelastavaan toimintaan ja tarkoittaa hepreaksi oikeastaan ”Herra (Jahve) on pelastus”. (Kirkkoraamattu antaa nimelle merkityksen ”Herra pelastaa”.) Varhaisille kristityille nimi todisti Jeesuksen jumalallisuudesta ja tehtävästä maailman Vapahtajana. Toinen mainittu nimi on Jesajan kirjan profetiassa mainittu nimi Immanuel (Jes. 7:14; Matt. 1:23), jota ei sitten Jeesukselle ristiniimeksi annettu. Evankelistalle tämä ei näytä olevan ongelma. Ehkä hän ei miellä sitä niinkään nimeksi kuin profetalliseksi salaisuudeksi: Syntyvä Messias ei ole vain hurskas Jumalan palvelija, hän on ”Jumala meidän kanssamme”, ihmiseksi tullut Jumalan Poika. Päivän psalmi, psalmi 130, on nähty profetiana, joka sitoo yhteen nämä kaksi nimeä.

Joosef ja Maria elivät ensimmäisen joulun odotuksen huolten keskellä. He eivät tienneet, että universumin Luojan ja Herran huomio kohdistui heidän jokaiseen liikkeeseensä. Kokemuksen tasolla he olivat yksin huolineen, neuvottomina, jopa hylättyinä. Mutta joka hetki Pyhän Jumalan ja taivaan enkeleiden katseet oli-

vat keskittyneet heihin. Koko näkymätön maailma seurasi sitä suurta ihmettä, joka oli toteutumassa.

Paljon samaa on meidän jouluun valmistautumisessamme. Paljon on huolta, epäilystä ja pelkoa. Niin paljon toiveita on kohdistunut edessä olevaan, että helposti pettymys täyttää mielen. Aika ja voimat eivät riitä kaiken sen tekemiseen, mitä sydän toivoi. Tai rahat eivät riitä kaiken sen antamiseen, mitä sydän tahtoisi antaa. Ristiriitaiset toiveet ja odotukset nostavat pintaan kiistat ja jännitteet, joita väsymys vielä vahvistaa. Kaivatusta voikin tulla painajainen.

Vaikka olemme niin monessa asiassa riittämättömiä, on kaikkein tärkein kuitenkin kohdallaan. Joosefin ja Marian huolista riippumatta oli ensimmäinen joulu tulossa. He eivät voineet sitä estää tai vaarantaa. Jumala oli päättänyt lähettää Poikansa heidän perheeseensä ja maailman Vapahtajaksi. Ja kun Jumala on päättänyt, ei sitä voi kukaan estää.

Sama on totta tänäänkin. Jumala on lähettänyt Poikansa, ja hän on pelastanut maailman. Joulua ei tänäkään vuonna tehdä, se tulee. Voi olla, että kinkusta palaa pinta ja perheen kanssa pinna. Voi olla ettei kate pankkitilillä riitä. Paras tulee silloinkin. Joulun Herra, Jeesus Kristus on tulossa. Mekin saamme huoltemme keskellä uskoa, että Immanuel on tullut. Jumala on meidän kanssamme. Hänelle emme voi ostaa lahjoja. Hänellä on jo kaikki, koko maailmankaikkeus omanaan. Kaikki mitä voimme hänelle tuoda, on syntimme ja heikkoutemme, keskeneräisen yrityksemme ja huolomme. Hän ottaa meidät ja meidän heikkoutemme kantaakseen ja antaa meille parhaat lahjat. Armon. Anteeksiantamuksen. Taivaan ja pelastuksen, Jumalan lapsen osan. Ne vastaanotetaan tyhjin käsin, puhtaasta rakkaudesta annettuina, tai sitten jäädään ilman. ●

Lauri Vartiainen

Lupaukset täyttyvät

LUUK. 2: 1–14

JOULUAATTO 24.12.2014

Raamatussa sanapareilla *lupaus* ja *täytyminen*, *ennustus* ja *toteutuminen*, on keskeinen merkitys. Pelastushistoria on kuin silta, joka rakentuu kahden peruspilarin varaan. Vanha testamentti ja Uusi testamentti ovat kiinteässä vaikutussuhteessa toinen toisiinsa. Vanhan testamentin sanomaa hallitsee Messiaan odotus. Lähtökohtana on Jumala lupaus vaimon jälkeläisestä. Hän tulisi voittamaan pahan, joka sai houkutelua ihmisen kääntymään pois Jumalasta. Ihmiskunta kulki elämänsä alkutaipaleen Jumalan täydellisen kirkkauden valaisemalla tiellä. Syntiinlankeemuksessa valkeus vaihtui pimeydeksi. Ihmisen onnen ja omantunnonvapauden tilalle tuli ahdistava pelko. Syyllisyytensä tuntenut pakeni Jumalaa. Eikä se ollut ihme. Pyhä Jumala tuomitsi synnin jo ennen ihmisen lankeemusta. Ihminen toimi vastoin sitä, minkä tiesi. Siitä johtui rangaistuksen pelko.

Jumala otti pakenijan kiinni, ei rangaistakseen häntä vaan osoittaakseen, miten paljon hän edelleen rakasti ihmistä tämän lankeemuksesta huolimatta. Synsiä hän vihaa. Siksi hän sanoi käärmeelle. ”Minä panen vihan sinun ja naisen välille, sinun sukusi ja hänen sukunsa välille. Ihminen on iskevä sinun pääsi murskaksi ja sinä olet iskevä häntä kantapäähän.” (1. Moos. 3:15) Tästä alkuevankeliumista alkoi Vapahtajan odotus, sillä sanat olivat lupaus myös ihmisille. Jumala ei ryhdy rankaisemaan heitä. Iskut kohdistuivat muualle. Paha saa palkkansa, kun sielunvihollinen kukistetaan, mutta ihmisen kannalta ratkaisevampaa on, että hänen syntiensä rangaistus Jumalan edessä kärsitään. Vasta sitten voi rauha laskeutua ihmisyydämeen, kun hän voi olla varma, että Jumalan viha hänen syntiään kohtaan on sammunut.

Luukkaan jouluevankeliumin käännös vuodelta 1938 alkoi jyrävästi: ”Ja tapahtui niinä päivinä.” Jumala toimi, jotta rauha voisi palata ihmisyydämiin. Hän oli luvannut ihmisen, joka taistelussa paha vastaan tulee itse haavoitetuksi. Sananmukaisesti alkuevankeliumi puhuu hänen eli naisen siemenestä. Vanha testamentti on täynnä valmisteluja, esikuvia ja lupauksia, jotka suuntaavat katseet kohti suurta täyttymystä. Jouluyönä päättyi pitkä odotus. Vapahtaja syntyi. Jumala tuli ihmiseksi. Alkoi uusi, lupauksen täyttymisen aikakausi. Jumala on uskollinen. Hän antoi lupauksen, jonka toteutti täydellisesti. ”Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme” (Joh. 1: 14).

Jeesuksen syntymällä on perustava merkitys koko Uuden testamentin sanomassa. Ihmiseksi tulleen Jumala laskeutui kuoleman varjoissa olevien auttajaksi. Tämä korostuu jouluaaton evankeliumijakson lopussa enkelien ylistäessä Jumalaa: ”Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.” Jeesus syntyi, jotta ihmiset saisivat syntinsä anteeksi ja sitä kautta tulevaisuudentoivon. Jouluyön enkelilaulu puhui rauhasta, joka Jeesuksen kautta tuodaan ylhäältä alas maan päälle. Puhuttelevaa on, että kun Jeesus kärsimisensä ja kuolemansa edellä kulki Jerusalemiin, opetuslapsijoukko lauloi: ”Taivaassa rauha, kunnia korkeuksissa” (Luuk. 19:38). Jeesus teki alhaalta käsin rauhan Jumalan kanssa. Ihminen kärsi ihmisten syntien rangaistuksen. Syytön haavoitettiin syyllisten puolesta.

Rauha Jumalan ja ihmisen välille palautuu vain siten, että Jumala tekee aloitteen, toimii ja antaa anteeksi. Jeesuksen sovituskuolema meidän syntiemme tähden sai aikaan sovinnon Jumalan ja langenneen ihmisen välille. Sovinto koskee kaikkia, ja niinpä sitä tarjotaan kaikille. Evankeliumia sanotaan rauhan evankeliumiksi

ja Jumalaa rauhan Jumalaksi (Room. 16:20).

Jumalan evankeliumi tuo rauhan sille, joka ei torju sitä luotaan. Jeesukseen uskovalla on rauha Jumalan kanssa, juuri se, mistä enkelit jouluyönä lauloivat tai opetuslapset Jeesuksen käydessä kuolemaan. Jumalan viha on poissa. Ainoa todellinen joululahja on hyvä omatunto. Se ei maksa mitään. Sen eteen ei tarvitse tehdä mitään. Sen saa uskomalla Rauhanruhtinaaseen. Se antaa halun ja voimia pyrkiä rauhaan myös ihmisten kanssa. Elävä kristinusko on mahtava rauhaa luova voima.

Maailmassa on eletty rauhatonta ja epävarmaa aikaa viime kuukaudet ja vuodet. Raamatun mukaan maailmaan ei tule pysyvää poliittista rauhaa, vaan sotia tulee olemaan lopun aikaan asti (Matt. 24:6). Rauhattomuudesta huolimatta monella taholla yritetään vaikeuttaa rauhan evankeliumin esillä pitämistä. Jeesuksen persoonan ympärillä käydään taistelua ja syntyy hajaannusta. Jumalan työ ei kuitenkaan sammu. Siitä todistuksena on Jeesuksen syntymä. Silloinkin vallitsi kuvaannollisesti yö ihmiskunnan elämässä. Pyhä Henki kuitenkin toimi Jumalan lupauksen ja sanan mukaisesti. Neitsyt tuli raskaaksi, mutta Maria kantoi itsessään Hengen hedelmää muullakin tavalla. Hänen sydämessään oli uskon lahja. Yksi osa Hengen hedelmästä oli rauha hänen sydämessään. Hänen elämänsä ei ulkonaisesti ollut helppo. Hän kuitenkin luotti Jumalan apuun ja välitti rauhan ilmapiiriä myös ympäristöönsä. Meidän kannaltamme tärkeintä on, että hän synnytti Pojan, jonka kautta me voimme syntyä Jumalan lapsiksi ja saada todellisen, ikuisen rauhan.

Rauha Hengen hedelmänä liittyy kristityn sisäiseen elämään ja tulevaisuuden toivoon. Jokapäiväisessä elämässä on autuasta saada omistaa hyvä omatunto. Jeesus lupasikin opetuslapsilleen rauhansa. Se tarkoittaa muutakin kuin vain sisäistä

rauhaa. Jumalan lapset saavat kokea rauhan ikuisessa elämässä, siellä, missä on Jumalan kunnia täydessä loistossaan. ●

Antti Herkkola

Kirkkoherra, Kalvolan seurakunta

Teille on syntynyt Vapahtaja!

LUUK. 2: 1-14

JOULUYÖ

Raamatun kuvakielessä yö tarkoittaa nykyistä maailman aikaa, pimeyden voimien valtakautta. Se alkoi syntiinlankeemuksessa. Runoilijapappi Oke Peltonen sanoo runossaan *Seimeen syntynyt*, että langenneessa maailmassa vallitsee suuri pimeys. Luonnollisessa tilassaan maailma eli ihmiskunta on hengellisesti kuollut. Sen alkuperäinen yhteys Jumalaan on katkenut. Pelkkä luomiseen perustuva yhteys ei riitä poistamaan pimeyttä eikä kristillinen julistus voi syvimältä olla vain sen toistamista, että Jumala on Luoja. Ihmisen sydän ei luonnostaan rakasta Jumalaa ja elä hänen yhteydessään. Siksi tarvitaan sitä, että me synnymme uudestaan Jumalan lapsiksi. Jos Jumala olisi vihassaan syntiä kohtaan jättänyt ihmiset oman onnensa nojaan, se olisi merkinnyt meille jäämistä ikuisen eroon hänestä. Hän rakastaa luomaansa ihmistä ja tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden (1. Tim. 2:4).

Jumalan totuus ja tahdonilmaus on hänen Pojassaan Jeesuksessa Kristuksessa. Hänen kauttaan näemme kipeän totuuden itsestämme. Meidän syntimme vaatii sovitusta, eikä meistä itsestämme ole sovitajaksi. Luukkaan jouluevankeliumissa ihmisen avuttomuus paljastuu niiden sanojen takaa, jotka paimenet kuulivat enkelin ilmoittamana: ”Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle.” Oli siis pelonaihetta, muusakin mielessä kuin siinä, että yliluonnollisen edessä ihminen varmasti pelkää. Sitä

enkelin kohtaaminen paimenille oli. Tajutuaan luonnollisen tilansa ihmisen suurin pelonaihe on jäädä synnin, syyllisyyden ja Jumalan tuomion alle. Syyttävä omatunto on raskas matkakumppani.

Suuri ilon aihe on siinä, kun Jumala asettuu ihmisen auttajaksi. Käsittämätöntä rakkautta on se, kun hän tulee loukkajansa ja halveksijansa tykö anteeksiannon askelin. Sitä jouluyö julistaa meille. Käsi kirkkaudesta ojentautui pimeässä oleville ja jokainen, joka siihen käteen tarttuu, saa ikuisen elämän. Jumalan anteeksianto on voimallinen synnyttämään ihmisen uudestaan hänen lapsekseen. Ihmiskunnan pimeyteen loistaa uuden elämän ja uudelleen aloittamisen mahdollisuus Jeesuksen Kristuksen vuoksi. Se kirkkaus, jolle ihminen oli kääntänyt selkensä ja josta hän oli lähtenyt pois, laskeutui hänen tykönsä. Runoon *Seimeen syntynyt* on saatu hienolla tavalla ja muutamalla lauseella kuvattua olennaisin jouluyöstä.

Kruunun ja valtikan laskenut
Hän oli isänsä jalkojen juureen,
aurinkosalista astunut
ja saapunut pimeään suureen.
Yö oli, aika ja ihminen
raskasta nukkui unta, unta.
Unohtunutko ikuinen
oli Jumalan valtakunta?

Öljylamppunen lepattain levitti
talliin valonsa niukan.
Vuoteen pohjalla oljet vain
soi lapselle hellyyttä hiukan.
Yö oli, neitsyt ja emonen
poikansa valvoi unta, unta.
Syntynyt seimeen ikuinen,
oli Jumalan valtakunta.

Ihmiseksi tullessa Jumala osoitti käsittämättömän suurta rakkautta meitä kohtaan. Jumalan Poika luopui osoittamasta valtaa, suuruutta ja kunniaa, joka hänellä

kaikesta huolimatta oli kaikkeuden Herrana. Luukas käyttää kuvia, jotka yksinkertaisuudellaan kertovat olennaisemmin. ”Heille ei ollut tilaa majapaikassa. Hän pani lapsen seimeen.” Jumalan Pojan tie maailmassa oli alusta loppuun saakka ulkonaisesti vaatimatonta. Ehkä on lupa ajatella, että Paavalikin katseli Jeesuksen elämää kehdestä hautaan asti sanoessaan: ”Hänellä oli Jumalan muoto, mutta hän ei pitänyt kiinni oikeudestaan olla Jumalan vertainen, vaan luopui omastaan. Hän otti orjan muodon ja tuli ihmisten kaltaiseksi. Hän eli ihmisenä ihmisten joukossa. Hän alensi itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti.” (Fil. 2:6.)

Joulu on valon juhla. Jouluyön hiljentyminen tutun joulu-evankeliumin äärellä kutsuu paimenten tavoin kiiruhtamaan Jeesuksen luo. ”Mikään kadotustuomio ei siis kohtaa niitä, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa” (Room. 8:1).

Kirkkokäsikirjan jouluyön johdannossa sanotaan pelkistetyn kauniisti: ”Tämä on se yö, jona ihmisen sovituksen ja anteeksiannon ikävä, ilon ja rauhan ikävä, tulevaisuuden ja toivon ikävä saa vastauksen.” Sen antaa Jumala Poikansa kautta. Meille on jätetty vastaanottajan osa. Jeesukseen uskoessamme olemme valkeudessa maailman pimeydestä huolimatta. Kristityt elävät nytkin Kristuksen tuloa odottaen niin kuin ne, jotka odottivat hänen ensimmäistä tuloaan. Hänen toinen tulonsa aikojen lopulla kuuluu yhteen hänen ensimmäisen tulonsa kanssa. Paavali kirjoittaa: ”Te tiedätte itse aivan hyvin, että Herran päivä tulee kuin varas yöllä. Mutta te, ystävät, ette elä pimeydessä, eikä tuo päivä pääse yllättämään teitä kuin varas. Te kaikki olette valon ja päivän lapsia. Me emme kuulu yölle emmekä pimeydelle. Emme siis saa nukkua niin kuin muut, vaan meidän on valvottava ja pysyttävä raittiina. Ne, jotka nukkuvat, nukkuvat yöllä; ne, jotka juovat, ovat juovuksissa

yöllä. Mutta meidän, jotka kuulumme päivälle, on pysyttävä raittiina: meidän on pukeuduttava uskon ja rakkauden haarniskaan ja otettava kypäräksemme pelastuksen toivo. Jumala ei ole tarkoittanut, että saisimme osaksemme vihan vaan että pelastuisimme Herramme Jeesuksen Kristuksen tullessa” (1. Tess. 5).

Eikö juuri nyt ole syytä yhtyä Kirkkokäsikirjan paljon puhuvaan rukoukseen: ”Sinulle, rakas taivaallinen Isä, olkoon iankaikkinen kiitos ja ylistys. Sinä olet antanut iankaikkisen elämän tulla keskellemme. Sinä sallit itse Valkeuden astua alas meidän pimeytemme, että yöhömmekoittaisi kirkkaus. Sinä olet tehnyt Poikasi halvaksi ihmislapseksi, että meistä tulisi Jumalan lapsia.” •

Antti Herkkola

Sana tuli lihaksi

JOH. 1: 1–14

JOULUPÄIVÄ 25.1.

Jouluevankeliumi Johanneksen mukaan muistuttaa meitä siitä, että Jeesuksessa ihmiseksi syntynyt Jumalan Poika oli olemassa jo ennen maailman luomista, ennen ajan alkua. Nikean uskontunnustus toteaa: ”Me uskomme yhteen Herraan, Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, joka on syntynyt Isästä ennen aikojen alkua.” Miika 5:2 yhdistää upealla tavalla toisiinsa Jumalan Pojan syntymisen ihmiseksi ja hänen varsinaisen syntymisensä ”ennen aikojen alkua”: ”Sinä Betlehem, sinä Efrata, sinä olet pienin Juudan sukukuntien joukossa! Mutta sinun keskuudestasi nousee Israelille hallitsija. Hänen juurensa ovat muinaisuudessa, ikiaikojen takana.”

Johanneksen evankeliumin 1. luvun jakeita 1–18 kutsutaan Kristus-hymniksi. Se on runomuotoon kirjoitettu alkukirkon tunnustus, jota käytettiin todennäköisesti jumalanpalveluksissa. Siinä on kerrottu

lyhyessä, helposti muistettavassa ja erittäin informatiivisessa muodossa Jumalan Pojan historia ennen hänen ihmiseksi tuloaan ja sen jälkeen.

Hymnissä Pojasta käytetään nimeä *Sana*. Tämä Sana on Jumala. Jos siirrymme pois Raamatun ilmoituksesta ja alamme pitää Jeesusta vain tavallisena ihmisenä, siirrymme samalla pois koko kristinuskosta; Jeesuksen jumaluus on uskomme luovuttamatonta ydintä. Ilman sitä koko pelastuksemme perustus murenee, sillä pelkkä ihminen ei olisi koskaan voinut kuolemaltaan sovittaa ihmiskunnan syntivelkaa.

Johannes toteaa, että kaikki on syntynyt ”Sanan voimalla”. Näkymät ovat huikeat, sillä kelatessamme Raamattua aivan sen alkuun näemme, kuinka Jumala ”sanoo” kaiken olemaan. Jumalan Poika on siis se elävä Sana, jonka välityksellä koko maailma sai kerran syntynsä. Pienessä Jeesus-lapsessa maailman Vapahtajaksi syntynyt Jumalan Poika oli siis kerran luomassa ihmiskuntaakin – siis myös sinua ja minua!

Raamattu nojaa aina taaksepäin. Uudempi teksti ei tuo julki varsinaisesti mitään uutta, vaan ainoastaan tarkentaa sitä, mikä on jo aikaisemmin todettu. Näin myös jakeissa 2–3. Ne nojaavat taaksepäin Sananlaskujen kirjaan, jossa puhutaan Viisaudesta persoonana, joka on syntynyt ”ennen kuin maata oli” (Sananl. 8:23). Tämä Viisaus kertoo itsestään ja sanoo: ”Olin läsnä, kun hän pani taivaat paikoilleen ja asetti maanpiirin syvyyksien ylle” (Sananl. 8:27). Tämä Viisaus myös kutsuu jokaista luokseen (Sananl. 8:1). Viisaus on sama kuin Sana eli Jumalan Poika. Vanha ja Uusi testamentti kuuluvat yhteen – toista ei ymmärrä ilman toista.

Jakeet 4–5 ovat lempijakeitani Raamatussa. Ne kuvaavat sitä, kuinka Jumalan Pojassa oli ja on elämä ja kuinka tämä elämä loistaa keskellä synnin pimeyttä. Kaiken mustan keskellä on Jumalan kirkkaus, jonka suojiin saa paeta ja jonka sylistä löytyy

ikuinen onni. On Jeesus, jolle Saatana ja hänen lakeijansa, synty ja kuolema, eivät voi mitään. On Jeesus, josta Raamattu todistaa: ”pimeys ei ole saanut sitä valtaansa.”

Joulun sanoma vie meidät omistamaan hänet, joka on ”täynnä armoa ja totuutta”. Saamme Pyhässä Hengessä katsella evankeliumin kirjoittaja Johanneksen tavoin ”hänen kirkkauttaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa”. Ei tarvitse enää yrittää mahdottomia; lihaksi tullut Sana, Jeesus Kristus, on majakka, jonka luokse syntinen ja itsessään täysin mahdoton saa tulla ja jonka valossa elämä alkaa elää. Hänessä saamme syntien anteeksiantamuksen, henkilökohtaisen uskon ja todistuksen, jonka saamme kantaa maailmaan. Hän lahjoittaa itsessään kaiken tämän eikä meille jää muuta tehtävää kuin ottaa vastaan ilmainen lahja hymyssä suin. Se on sitä suurinta jouluiloa.

Vanhan testamentin messias-ennustukset olivat monien mielessä, kun he seurasivat Johannes Kastajan toimintaa. Monet uskoivat, että hän olikin kirjoitusten lupaama Pelastaja. Siksi Johannes evankeliumissa ilmaisee selvästi Johannes Kastajan tehtävän; sen, että ”ei hän itse ollut tuo valo, mutta valon todistaja hän oli”. Johannes Kastajan tehtävä oli raivata tietä Jeesukselle, jotta ihmissydämet olisivat avoinna, kun Valo itse ilmestyy. Johannes Kastaja oli se profeetta Elia, jonka Malakian kirja lupasi (Mal. 3:23) ja jonka tehtävänä oli Vanhan testamentin Elian tavoin ilmoittaa, kuka todella on Jumala. Samoin kuin tuli löi alas Karmel-vuorella Elian taistellessa Baalin profeettoja vastaan (1. Kun. 18:38–39), samoin Jumalan kirkkaus loisti Johannes Kastajan osoittaessa Jeesusta ja sanoessaan: ”Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!” (Joh. 1:29). On mielenkiintoista huomata, että Vanha testamentti loppuu Malakian ennustukseen tulevasta Eliasta ja Uusi testamentti alkaa siitä, kun hän

astuu esiin (Mark. 1:1–). Jälleen osoitus siitä, että Raamattu on yksi. ●

Markus Malmivaara

Pastori, Pirkanmaan ja Satakunnan aluejohtaja, Suomen Raamattuopisto

Kristuksen todistajat

AP. T. 6:8–15; 7:54–60

TAPANINPÄIVÄ,

2. JOULUPÄIVÄ 26.12.

Mitä Stefanos opettaa meille tehtävästämme Kristuksen todistajina? Ensinnäkin sen, että puheemme tulee nousta Raamattusta. Stefanoksen puhe oli samanlainen kuin monet psalmit kuten 78, 105 ja 106. Niissä muisteltiin Jumalan suuria tekoja ja Jumalan kansan lankeemuksia, Jumalan uskollisuutta ja kansan uskottomuutta.

Stefanos puhui sellaisella Pyhän Hengen voimalla ja viisaudella, etteivät hänen vastustajansa kyenneet puolustautumaan. Siinä Jumalan sanassa, jota hän oli tutkinut ja jota hän julisti, oli Pyhän Hengen voima ja ylimaallinen viisaus.

Stefanosta ei kutsuta diakoniksi, vaikka tehtävät olivat palvelua. Kieliraja toi mukanaan ristiriitoja jo silloin. Palvelutehtävänkin kriteerinä oli, että ihminen oli täynnä uskoa ja Pyhää Henkeä. Kaikkiin seurakunnan tehtäviin tulisi valita ihmiset sillä kriteerillä. Jokaisessa virantäytössä tulisi lukea Paavalin kirjeestä Timoteukselle, millaiset ovat seurakunnan työntekijän edellytykset. Kriittisin piste on tämä: hän on säilyttänyt uskon ja hyvän omantunnon.

Stefanoksen tehtävässä yhdistyivät palvelu ja julistus. Sellainen palvelu, joka kieltäytyy julistamasta evankeliumia, ei täytä Jeesuksen lähetyskäskyä eikä kuulu kristillisen kirkon tehtäviin. Tämä tulisi kirkossa yhä muistaa.

Palveleminen ei ollut arvostettua antiikin aikana. Sofistit sanoivat: ”Miten ihminen voi olla onnellinen, kun hänen täytyy

palvella jotakuta?” Jeesus puhui päinvas-
toin: ”Suurin on se, joka palvelee.” Hän
sanoi tulleen palvelemaan ja antamaan
henkensä (Mark. 10:45) – kuten Stefanos-
kin joutui tekemään.

Kun vastustajat eivät kyenneet asial-
lisesti osoittamaan Stefanoksen olleen
väärässä, he turvautuivat valheisiin, jopa
samoihin kuin Jeesuksen kohdalla. Mo-
lempia syytettiin puhumisesta temppeliä
vastaan. Stefanos muistutti, ettei Juma-
la oikeastaan ollut käskenyt rakentamaan
temppeliä, vaan ajatus oli Daavidin, eikä
Jumala varsinaisesti asu ihmisten pystyt-
tämissä rakennuksissa.

Stefanosta syytettiin myös siitä, että
hän puhui Moosesta eli lakia vastaan. Ste-
fanos muistutti, että Mooses oli puhunut
hänen kaltaisensa profeetan tulemisesta.
Juutalaisessa tulkinnassa sen oli ym-
märretty tarkoittavan Messiasta. Stefanos
viittasikin puheessaan sekä Mooseksen et-
tä Joosefin kohdalla samankaltaisuuteen
Jeesuksen kanssa. Puhe ei ollut vain puo-
lustusta, vaan Jumalan sana alkoi syyt-
tää syyttäjiä. Stefanos osoitti, että hänen
syyttäjänsä olivat itse lainrikkokijia.

Stefanos totesi, että Israelin kansa oli
vastustanut profeettoja, jotka olivat il-
moittaneet Messiaan – Vanhurskaan – tu-
lon, ja nyt he ovat murhanneet hänetkin.
Hän esittää suoran syytöksen: ”Te saitte
lain, mutta ette sitä noudattaneet.”

Kun neuvoston jäsenet katsoivat Ste-
fanosta, tämän kasvot näyttivät heistä
kuin enkelin kasvoilta. Raamatun mukaan
silmit ovat sielun peili. Se, mitä katsomme,
vaikuttaa meihin (Ps. 34:6). Moosек-
sesta kerrotaan, että hänen kasvonsa lois-
tivat, kun hän oli keskustellut Jumalan
kanssa. Oli keskustellut Stefanoskin Her-
ransa ja tämän sanan kanssa. *Enkeli* tar-
koittaa ’Jumalan sanasaattajaa’. Ehkä kuu-
lijat ymmärsivät sydämessään, että tällä
miehellä oli sanoma Jumalalta, mutteivät
silti taipuneet hänen sanomaansa.

”Ei sovi meidänkään valittaa vaivojam-
me, vaikka meistäkin vääriä syytöksiä teh-
dään. Ei Paholainen muuta voikaan kuin
valehdella ja vääristää oikeaa, rehellistä
puhetta ja kääntää sitä pahimpaan päin.”
(Luther.) Jos Stefanos olisi nähnyt vain
suuren neuvoston jäsenet, hän olisi ma-
sentunut. Hän sai kuitenkin nähdä Jeesuk-
sen. ”Meidän silmämme eivät saa sellaista
nähdä, mutta Sanassa me, Jumalan kiitos,
saamme nähdä ihan samaa” (Luther).

Stefanoksen puheen vaikuttavin kohta
on loppu. Hän sai katsella ”Jumalan kirk-
kautta ja Jeesusta, joka seisoi Jumalan oi-
kealla puolella”. Oliko Jeesus noussut suo-
rastaan seisomaan, kun tämä tapahtui?
Kunnioittiko hän näin ensimmäisen kris-
tityn marttyyrin viime hetkiä?

Kun Stefanos sanoi, mitä näki, suuren
neuvoston väki kävi hänen kimppuunsa,
raahasi hänet ulos kaupungista ja kivit-
ti hänet kuoliaaksi. Viimeiset sanat oli-
vat hyvin samanlaiset kuin Jeesuksellakin
oli ollut: ”Herra, älä vaadi heitä tilille täs-
tä synnistä” ja: ”Herra Jeesus, ota vastaan
minun henkeni.”

Augustinus sanoi, että edellinen
rukous: ”Herra, älä vaadi heitä tilille täs-
tä synnistä” pelasti Sauluksen eli Paava-
lin, joka oli valvojana tuossa teloituksessa.
Ensin hän oli kuullut perusteellisen raa-
mattutunnin ja sitten tämän merkillisen
rukouksen. Ei kestänyt kauan, kun Saulus
kohtasi Jeesuksen ja sai oppia maailman
ihmeellisimmän sanoman.

Lopulta Stefanos joutui todistamaan
hengellään. Hän oli ensimmäinen siinä
ketjussa, joka on osoittanut todeksi Jeesuk-
sen sanat: ”Jos he vainoavat minua, he tule-
vat vainoamaan myös minun seuraajiani.”

Kirkkoisä Tertullianuksen mukaan
kristittyjen veri oli siemen. Se, miten he
menivät rohkeasti kuolemaan, vaikutti ih-
misiin.

Miten meidän siis tulee todistaa Her-
rastamme? Palvelemalla, tutkimalla ja

julistamalla Jumalan sanaa, katsomalla Kristusta ja iloitemalla siitä, että saamme elämässä ja kuolemassa olla hänen omiaan ja hänen turvissaan, ja rukoilemalla niidenkin puolesta, jotka ovat kaikkein hankalimpia lähimmäisiä.

Vieläkö on niitä, jotka Paavalin tavoin sanovat: ”En pidä henkeäni minkään arvoisena, kunhan vain täytän juoksuni ja sen viran, jonka Herralta Jeesukselta olen saanut: Jumalan armon evankeliumin todistamisen” (Ap.t. 20:24)?

Voisimmeko kuolla niin, että kuolemammekin todistaisi Jumalasta? Voisimmeko elää niin, että kuolemammekin olisi todistus Jumalan armosta ja hyvyydestä?

(Tämä sananselitys on julkaistu aikaisemmin Perustassa 6/2011.) •

Timo Junkkaala

Jeesus pakolaisena

MATT. 2: 13-21

VIATTOMIEN LASTEN PÄIVÄ 28.12.

Kun Herodes, suureksi sanottu, kuoli vuonna neljä ennen ajanlaskumme alkua, häntä tuskin Israelissa suri kukaan. Kuolinpäivänsä kynelet hän kuitenkin varmisti määräyksellään polttaa suuren joukon juutalaisjohtajia kuolinhetkellään. Itkuinen on päivän evankeliumikin. Toiset aiheuttavat, toiset pyyhkivät kyneleitä. Vainoharhainen hallitsija tapatti yhden vaimoistaankin ja kolme pojistaan. Pojista yksi oli Aristobulos, jonka poika Agrippa oli nelivuotias silloin, kun jäi vaille isää yhdessä sisarensa Herodiaksen kanssa. Agrippa jatkoi isoisän väkivaltaperinnettä surmauttamalla apostoli Jaakobin, Johanneksen veljen, kaiketi v. 41 jKr. Herodes Agrippa I kuoli itse järkyttävällä tavalla kolme vuotta myöhemmin (Ap. t. 12). Hänen poikansa Agrippa II ja tyttöistä nuorimmainen Drusilla saivat kuulla evankeliumin Paavalilta (Ap. t. 25:22–26:32; 24:24).

Uusi testamentti ei anna tarkkoja ajankäymäilyksiä. Olennaista on Jumalan teot historiassa ja niistä kertovat uutiset (evankeliumi). Tarkin lienee Johannes Kastajan toiminnan alku keisari Tiberiuksen 15. hallitusvuotena eli vuonna 28–29 jKr. (Luuk. 3:1). Tiberius hallitsi Augustuksen jälkeen v. 14–37 jKr. Jeesus oli noin kolmenkymmenen vuoden ikäinen aloittaessaan työnsä (Luuk 3:23). Jos Herodes kuoli v. 4 ea, ajoittuu Jeesuksen syntymä vuoteen 5 tai 6 ea. Juutalaisten tähdistäennustajien ja heihin liittyneiden messiasodottajien matka Kaldeasta Eufraatin uomaa Pohjois-Israelin kautta Jerusalemiin kesti useita kuukausia. Raamatun ulkopuolisten lähteiden mukaan tuhansiin noussut joukko sai Jerusalemissa ansaittua huomiota. Tietäjät joukkoineen palasivat Herodeksen harmiksi toista tietä kuin aikanaan Jumalan mies Betelistä (1. Kun. 13:10).

Joosefin matkajärjestelyt jatkuvat. Egyptiin on tällä kertaa lähdeittävä. Heramme oli pakolaisena siinä maanosassa, missä on eniten pakolaisia nykyisin. Juutalaisia siirtokuntia arvioidaan Välimeren ympäristössä olleen puolitoistasataa. Joosefin tai Marian sukulaisia saattoi hyvin olla vastaanottamassa. Joosefille unet olivat tärkeä Jumalan johdatuksen tapa. Yhtään repliikkiä ei tälle hiljaiselle, hienotunteiselle ja hurskaalle miehelle anneta. Matteus juutalaisena antaa miehen näkökulmaa asioihin, mutta lienee myös henkilökohtaisesti tuntenut Joosefin ja haastatellut häntä. Jos se perimätieto on oikea, että Joosef kuoli samoihin aikoihin keisari Augustuksen kanssa (v. 14 jKr), Luukas ei enää voinut tavata Joosefia, eikä hän kerro myöskään unista. Egyptistä kutsuttiin Vanhan testamentin Kristus-esikuvatkin Joosef ja Mooses kansaa pelastamaan. Matteus viittaa profetian täyttymiseen lyhyessä perikoopissa kolme kertaa.

Herodeksen raivo ja sen seuraukset eivät yllätä. Beetlehemien poikalasten

eliminointi kahden ikävuoden haarukalla kertoo omalla tavallaan Herramme syntymän ajoituksesta. Juutalaisten kärsimys-historia palaa mieleen ajalta ennen ja jäl-keen Herraamme. Maailmassa on kolme suurta kärsimystä, joille on vaikea löytää inhimillistä selitystä: juutalaisten, Jee-suksen ja kristittyjen kärsimys. Kaikki-en selitys on teologinen: Paholaisen viha kaikkea Jumalaan liittyvää kohtaan. Pro-fetioita ei sovellettu Jeesukseen, vaan pro-fetiat tulivat mieleen, kun asiat tapahtui-vat. Oliko siis Betlehemin lastensurman pakko tapahtua, koska se oli ennustettu? Meille eilinen on mennyt ja tulevaisuus vielä tulossa, koska olemme sidotut ai-kaan. Jumala on luonut ajan, muttei itse ole siinä, niin kuin kirjailija ei ole roma-nissaan. Jumala ei ole kadottanut eilistä, ja tulevaisuus on hänelle nyt: hän näkee koko ruudun. Herodes olisi voinut päät-tää toisin, mutta Jumala näki hänen pää-töksensä jo ajan alussa. Jumala näkee en-si vuonna tapahtuvan onnettomuuden ja viime vuonna tehdyn abortin tapahtuvan nyt. Mutta kuka näkee Suomen kohtalon, kun vuonna 1970 hyväksytyin lain jälkeen yli puoli miljoonaa on surmattu elämän alkuhetkillä?

Jälleen Joosef, uni ja matka. Joosef ko-koaa perheensä, noin kaksivuotias Jeesus ja seitsentoistavuotias Maria ja sukulai-set hyvästellään. Herodes, kaikkiaan kol-mekymmentäkolme vuotta Juudeaa hal-littuaan, kulki isiensä tietä ainoan Suuren eteen tiliä tekemään. Kun peli päättyy, niin kunkku kuin sotilas pannaan samaan laatikkoon (shakki). Seuraa ja Arkelaos, julma kuten isänsäkin, karkotettiin va-litusten seurauksena Galliaan yhdeksän hallitusvuoden jälkeen. Oikea oli Joose-fin arvio, ja taivaallinen uniohjaus joh-datti pienen perheen Galilean Nasaretiin. Pensasvesaikoin ympäröimä Nasaret (*ne-zer 'vesa'*) (Jes 11) oli myöhemmin kaikua kristittyjen korvissa ihanana profeettojen

täyttymyksenä, kun taas Jeesus Nasareti-lainen ja nasaretilaislahkon ihmiset koki-vat epäuskoisten halveksunnan ja pilkan. Paitsi nasaretilaiseksi, häntä sanottiin myös syntisten ystäväksi. Kuolevaisten ai-noa lohdutus. ●

Keijo Rainerma

Jeesuksen nimessä

MATT. 4: 12–16

UUDENVUODENPÄIVÄ 1.1.

Kalenterivuosi alkaa kirkoissa uudenvuo-denpäivänä juhlallisesti teemalla: Jeesuk-sen nimessä.

John Newton, orjalaivan kipparista pa-pinvirkaan edennyt, yhden uudenvuoden virtemme tekijä, runoilee virressä 42: ”On Jeesus nimi ihanin sielulle uskovalle. Se lohdun antaa tuskihin, luo rauhan ristin alle.” Päivän teksteissä on sitten rauhan ohella esillä myös ristiriitoja, taistelua ja pimeyttä ja kuolemaa.

Evankeliumitekstin alkusanoissa tode-taan Herodeksen vankilan ovien kolahta-neen Johannes Kastajan takana. Kirjeteksti (Ap. t. 4) puolestaan on peräisin Pietarin ja Johanneksen temppelivartioston sellissä viettämän yön ja ihmeellisen vapautumi-sen jälkeisestä rukoushetkestä, jossa psal-mitekstiä lainaten ihmetellään pakanoi-den raivoa ja rukoillaan: ”Katso nyt, Herra, kuinka he meitä uhkailevat! Anna palve-lijoiillesi voimaa pelotta julistaa sanaasi. Ojenna kätesi, niin että sairaut paranevat, että tapahtuu tunnustekoja ja ihmeitä py-hän palvelijasi Jeesuksen nimessä.”

Evankeliumitekstiin sisältyvä Jesajan lainaus taas vie lukijan 700 vuotta varhai-sempaan aikaan, jossa ”pakanoiden Ga-lilean”, Merentien maisemissa ihmiset istuivat ”kuoleman varjon maassa” eli ru-nokielestä riisuttuna elivät assyrialaisen sotilassaappaan alla.

Evankeliumiteksti tarjoaa ikään kuin johdannon Jeesuksen julkisen toiminnan

alkamiseen. Pian hän täyttäisi koko Galilean opetuksillaan ja hänen nimensä tunnettaiisiin joka kylässä. Tässä tekstikatkelmassa ei vielä edetä Jeesuksen opetukseen tai tekemisiin, vaan kuvataan sen merkitystä Jesajan 9. luvusta lainatuin sanoin: ”Kansa, joka asui pimeydessä, näki suuren valon. Niille, jotka asuivat kuoleman varjon maassa, loisti kirkkaus.” Samassa luvussa luvataan sotasaappaiden joutumista tulen ruuaksi ja kerrotaan syntyvästä lapsesta ja hänen nimistään: ”Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan Ruhtinas.”

Jeesuksen nimi lienee yhä ihmiskunnan tunnetuimpia. Monen vuosisadan ajan se painettiin vuodesta toiseen suomalaisen yliopistoalmanakan kanteen muodossa XXXX- vuotta jälkeen Vapah-tajamme Kristuksen syntymän. Samalla Jeesuksen nimi lienee historiassa eniten ristiriitoja herättänyt nimi. Katolinen leh-timies kirjoitti jo kauan sitten tähän ta-paan: Jeesuksesta ei puhuta sivistyneiden ihmisten kesken. Seksin, rahan ja kuoleman tavoin Jeesus on niitä puheenaihei-ta, jotka tekevät sivistyneen keskustelun epämiellyttäväksi. (Näistä jäljellä lienevät enää Jeesus ja kuolema.) Historian opis-kelija voi suorittaa loppututkimuksen edes sivuamatta kertaakaan ongelmaa sen juu-talaisen puusepän olemassaolosta, joka jakaa historian kahtia. Aikaa mitataan Jee-sukseen asti ja hänestä lähtien, mutta hä-net itsensä jätetään ikään kuin piiloon ja kuitenkin hän on ainoa ihminen koko ih-miskunnan historiassa, johon on välittö-mästi liitetty Jumalan nimi.

Meidän jälkimoderniksi sanottuun ai-kaamme istuu hyvin inhimillinen, suvait-sevainen, demokraattisesti ja rakkaudella muokattu Jeesus, vanhoista vertyneistä myyteistä riisuttuna ja puettuna kaikkiin sateenkaaren väreihin.

Luovat inhimilliset Jeesus-viritykset ovat nekin omalla tavallaan lähellä Mat-

teuksen neljättä lukua. Nimittäin sen al-kuosaa, kiusauskertomusta, jossa Jeesusta itseään houkutellaan kaikenlaisiin harha-käsityksiin. Päästäkseen oikeaan ymmär-rykseen Jeesuksesta on viisasta ottaa vaka-vasti tätä evankeliumikatkelmaa seuraava Matteuksen jae: ”Tästä lähtien Jeesus ju-listi: Kääntykää, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle!”

Kääntymisen harjoittamisen yksi piir-re on suostua Jumalan sanan opettamaksi sekä Jumalan ja hänen tahtonsa tuntemi-sen suhteen että sen suhteen, mitä minus-ta itsestäni löytyy.

Luther selittää ”Ihmeellisen neuvon-tuojan” toimintaa näin: ”Hän tekee paran-tumattomaksi syntiseksi sen, jonka hän aikoo tehdä vanhurskaaksi, houkaksi sen josta aikoo tehdä viisaan, heikoksi sen, jos-ta aikoo tehdä väkevän. Hän syöksee kuole-maan sen, jonka aikoo tehdä eläväksi. Hän vajottaa helvetin syvyyksiin sen, jonka ai-koo viedä taivaaseen. Täydellä syyllä häntä sanotaan Ihmeelliseksi. Hänen Isän nimen-sä taas osoittaa, ettei hän vain anna lapsille elämää, vaan että hän myös elättää, vaattet-taa opettaa ja kurittaa heitä, huolehtii heis-tä ja valmistaa heille perinnön.”

Alkava uusi vuosi on edelleen Anno Domini, Herran vuosi. Siksi se voi kaikეს-ta huolimatta ja kaiken yllättävän ja pelot-tavankin keskellä olla myös armon vuo-si tässä ristiriitojen ja levottomuuksien maailmassa. ●

Martti Ylinen
Pastori

Herran huoneessa

JOH. 7: 14–18

2. SUNNUNTAI JOULUSTA 4.1.

Valehtelun SM-kisat järjestetään vuosit-ain Korttesjärvellä. Takana on jo 20 koitos-ta. Kilpailun sääntöjen mukaan tarinan on oltava uskottava, mutta ei kuitenkaan to-si. Valhe onkin aina totuuden vääristelyä.

Valehtelijan pyrkimyksenä on harhauttaa kuulijansa. Tällaisesta vilpistä aikalaiset syyttivät myös Jeesusta. Häntä pidettiin huijarina, totuuden vääristelijänä. Tähän viittaavat Jeesuksen sanat ”onko opetukseni lähtöisin Jumalasta vai puhunko omiani”.

Totuus on tärkeä sana Johanneksen evankeliumissa, ja se yhdistetään usein nimenomaan Jeesukseen. Jo ensimmäisessä luvussa mainitaan, kuinka Jeesus ”oli täynnä armoa ja totuutta” (1:14). Hän oli olemukseltaan aito totuus, valheen vastakohta. Muutamaa jaetta myöhemmin mainitaan, että Jeesus myös toi armon ja totuuden (1:17). Näitä sanoja ei pidä ymmärtää liian rajaavasti: aikaisempikin ilmoitus on ollut totuudenmukaista. Jeesus välittää sen sanoman, joka on löydettävissä Vanhan testamentin kirjoituksista. Hän vain ilmoittaa sen kokonaisuutena, täydellisenä ja ymmärrettävänä totuutena.

Ennen kaikkea Jeesus välittää totuuden ihmisestä ja Jumalasta. Hän osoittaa ihmiselle tämän rappiotilan, syntisäiäuden. Silloin tämä ymmärtää olevansa osa langennutta ihmiskuntaa, jonka keskellä on paljon syntiä ja saastaa. Aapeli Saarisalo sanoitti totuuden osuvasti: ”Ihminen on vararikossa ilman lunastusta Kristuksessa.” Vaikka minulla olisi läjäpäin rahaa, nippukaupalla mainetta ja kunniaa, mitä hyötyä siitä on. Jos minä en tunne Kristusta eikä hän tunne minua, olen kerjäläinen. Silloin olen syntieni vallassa; en kykene tekemään pahalle vastarintaa. Silloin olen Jumalan vihan alla, sillä minulla ei ole Jeesuksen veren suojaa ylläni. Silloin olen kuollut vaikka elän, sillä minulla ei ole yhteyttä elämän antajaan.

Näin ollen totuus tekee kipeää mutta se myös vapauttaa. Sillä samalla ihminen saa myös aavistaa jotakin siitä armosta, joka on Jeesuksessa Kristuksessa: Jumala lähetti maailmaan ainoan Poikansa, joka eli täydellisen elämän ja vuodatti viattoman verensä syyllisten puolesta. Hän otti sen

paikan, joka olisi kuulunut syntisille, koko ihmiskunnalle. Minä saan siis istuutua Jeesuksen jalkojen juureen ja sanoa hänelle: ”Ilman sinua elämäni on tyhjä ja vaila tarkoitusta. Ilman sinua minulla ei ole mitään. Mutta sinussa minulla on kaikki. Anna anteeksi. Ole minulle se, mikä jo olet: kaiken elämän ja hyvyyden lähde.”

Ihminen ei saa muunnella tätä Jumalan sanan totuutta. Muuntelu on vaarallinen leikki, joka koituu lopulta turmioksi. Se on kuin tappava myrkky, joka pilaa kaiken eheän ja puhtaan. Luther viittaa tähän toisen käskyn selityksessään: ”Kaikkein eniten väärinkäyttöä tapahtuu kuitenkin hengellisissä, omaatuntoa koskevissa asioissa, väärin saarnamiesten noustessa esittämään valheitansa Jumalan sanana – –. Katsohan, se merkitsee aina halua vetää Jumalan nimi pahuutensa verhoiksi ja kaunistukseksi ja olla muka oikeassa.” Kristityn tehtävänä on välittää oikein ne totuuden sanat, jotka on talletettu Raamatun sivuille. Tietyssä mielessä hänen olisi kyettävä lausumaan Jeesuksen kanssa tämän sanat: ”Se, mitä minä opetan, ei ole minun oppiani, vaan hänen, joka on minut lähettänyt.”

Jos yksityinen kristitty kadottaa totuuden, matkanteko muuttuu harhailuksi. Sama pätee myös kirkkoon kokonaisuudessaan: valheessa elävä kristillinen yhteisö on kuin karkuun päässyt ilmapallo, joka poukkoilee tuulen mukana sinne ja tänne. Jos taas sen elämä pohjautuu Jumalan sanaan, se kykenee sanoittamaan tehtävänsä kirkkaasti ja selkeästi. Totuudellisuus ei suinkaan merkitse elämän helppoutta. Päinvastoin usein juuri se, joka pitää kiinni totuudesta, joutuu kärsimään häväistystä ja pilkkaa. Tämän sai kokea todeksi Jeesus, ja sama osa on kuulunut monille hänen seuraajilleen. Kirkko tekee taivaltaan ristin alla.

Valheiden verkossa elävä maailma ei voi sietää totuuden paljastavaa ääntä. Siksi se

pyrkii kaikin tavoin katkaisemaan totuuden torvet. Raamatun valossa näyttää jopa siltä, että viimeisinä päivinä valheellisuus kasvaa. Jeesus itsekin puhui ”vääristä messiaista” ja ”vääristä profeetoista” (Matt. 24:24). Onni on kuitenkin siinä, että loppujen lopuksi totuus voittaa ja valhe joutuu häpeään. Siksi onkin elintärkeää takertua kiinni Jeesukseen ja siihen totuuteen, jonka hän välittää. Hän ei ole puhunut, ei puhu eikä tule puhumaan omiaan. Sen sijaan hän itse on totuus, joka tekee vapaaksi. •

Lasse Pesu

Pastori, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan aluejohtaja, Suomen Raamattuopisto

Jeesus, maailman valo

MATT. 2: 1–12

LOPPIAINEN 6.1.

Raamatun kertomuksen elokuvan muotoon saattamisessa on riskinsä. Miten voisi Raamatun tekstiä kunnioittaen tehdä elokuva, joka puhuttelisi nykyajan ihmistä? Tänä vuonna ilmestyneessä *Nooa*-elokuvassa on mielestäni pahasti epäonnistuttu. Kertomus on kaukana Jumalan pyhydestä. Sovitus puuttuu siitä täysin. Muutaman vuoden takaista elokuvaa *Matkalla Beetlehemiin* sen sijaan uskallan suositella. Se on vaikuttava elokuva, joka osaa viedä hienolla tavalla katsojansa juuri itämaan tietäjien näkökulmasta katselemaan Jeesuksen syntymän vaiheita. Herättää tämäkin elokuva kysymyksensä, mutta ei liian häiritsevästi.

Raamattu kertoo (1. Kor. 8), kuinka on olemassa vain yksi Jumala. Miten ihminen voi saada hänestä tietoa? Luotuina, vähäisinä, pieninä meillä ei ole muuta mahdollisuutta kuin tarttua niihin tapoihin joilla Jumala itse päättää kertoa itsestään. Loppiaisen perinteinen evankeliumikohta on tärkeä teksti, jonka äärellä tätä voi pysähtyä saarnassa pohtimaan. Rippikoulussa

opetetaan, kuinka yleiseen ilmoitukseen kuuluu luonto, omatunto ja johdatus. Viime vuosina on ilmestynyt hyviä ja perusteellisia kirjoja mm. Tapio Puolimatkalta, joissa syvennyttään juuri näihin ilmoituksen alueisiin. Omaantuntoon liittyvään ilmoitukseen suosittelen Budziszewskin kirjaa *Tätä emme voi olla tietämättä*. Yleinen ilmoitus huutaa yhä lujempaa Yhden Jumalan, Luojan, olemassaoloa!

Itämaan tietäjät tulivat yksinkertaisesti idästä (*anatolee*), auringon nousun suunnalta. Sillä suunnalla oli Persia, ja siellä olivat olleet muutamaa sataa vuotta aikaisemmin myös juutalaiset pakkosiirron aikana. Danielin kirja kuvaa, kuinka juutalaisia oli korkeissa tehtävissä. Millaisen jäljen he olivat näiden Itämaan tietäjien koulutukseen jättäneet? Se tiedetään, että Jeesuksen syntymän aikoina nykyisen Lähi-idän alueilla osattiin odottaa erityisen maailmanhallitsijan syntymää. Betlehem ei ollut kuitenkaan idän tietäjien tietoisuudessa. Ainakin Miikan profeettakääröt siis puuttuivat. Todennäköisesti koko Raamattu. Idän tietäjät olivat yleisen ilmoituksen varassa.

Keiden sisintä Jumala tässä kertomuksessa ensin liikuttaa? Tietäjien. He ovat *magos*, tietäjiä, noitia. He harrastivat astrologiaa, magiaa ja ennustuksia sellaisilla menetelmillä, millä pakanaukonnoissa on kautta aikojen saatu yhteys Saatanaan ja häneen kytköksissä oleviin henkivaltoihin. Jumala pidättäköön itsellään oikeuden paljastaa itsensä tavalla, jonka hän valitsee, ja sen, kenelle hän ilmoittaa itsensä. Viesti on siinä, että myös syvällä, kaukana Jumalasta oleva ihminen voi tulla Jumalan herättämäksi. Tämä on todellisuutta aikamme maailmassa: ihminen voi kohdata yhden Jumalan, Raamatun Jumalan todellisen *kutsun* Koraanin sivuilla, horoskoopeissa, pakanallisessa jumalanpalveluksessa jopa Putouksen äärellä, mistä tosin en ole kuulut esimerkkiä.

Tietäjät lähtevät liikkeelle. Yhteys Jumalaan ei synny ilman erityistä ilmoitusta. Luonto, tähti, johdattaa heidät Jerusalemiin. Nyt he ovat lähellä. Jerusalemissa, Israelin kansan pääkaupungissa on Raamatun tekstit. He kohtaavat profeetta Miikan ennustuksen syntyvän kuninkaan synnyinpaikasta. Israelin kansan vaiheet ja Raamattu ovat Jumalan erityistä ilmoitusta. Jotta Raamattu pääsisi synnyttämään elämän yhteyden Jumalaan, täytyy kirjoituksissa päästä kohtaamaan sen avain, Jeesus Kristus. Fariseuksilla ja kirjanoppineilla oli Raamattu käsissään, ja kuitenkin heillä ei ollut siitä hyötyä. He osaavat kyllä neuvoa tietäjät noin kymmenen kilometriä etelään, Betlehemiin, mutta eivät itse lähde matkaan.

Kun tietäjät ja pienokainen Jeesus kohtaavat, Betlehemissä tapahtuu se, mitä Jerusalemissa ei kerrota tapahtuneen. Nyt tietäjät kumartuvat (*proskyneoo*). Sana on hyvin syvälinen. Tarkka sisältö on 'suudella kohti'. Se on kumartumista, kumartuen palvomista, rukoilemista. Siinä on mukana nöyryys korkeamman edessä. Olemme vieraantuneet tästä asennosta seurakuntaelämässämme. Etiopian lähetyksentällä tämä on seurakunnassa arkipäivää: yhtään pitempiä rukouksia varten polvistutaan lattialle oman selkänjohtaman penkin eteen, pahvinpala polvien suojana.

Siinä he ovat: tietäjät ja Jeesus. Huikea asetelma. Arvokkaat tietäjät jättävät karavaaninsa ja lankeavat maahan kumartaakseen Jeesusta. Jerusalemissa he kohtasivat vuosikymmeniä hallinneen arvokkaan Herodes-kuninkaan. Häntä heidän ei kerrota kumartaneen. Rohkeasti he sanoivat tullessaan kumartamaan syntynyttä juutalaisten kuningasta. Se tapahtui Betlehemin vaatimattomissa olosuhteissa kaukana kuninkaanlinnan komeudesta. Ristin teologia on oikea teologian muoto.

Yleinen ilmoitus johdatti tietäjät erityisen ilmoituksen äärelle. Erityinen ilmoi-

tus puolestaan avautui heille Jeesuksen kohtaamisessa. Kohtaamisen tavassa on ainesta jatkopohdintaan, loppiaisen saaraan. Jokainen tulemme polvistumaan Jeesuksen edessä Isän Jumalan kunniaksi Filippiläiskirjeen mukaisesti (2:10–11). Jeesus on edelleen Ilmestyskirjan (19:16) sanoin: ”Kuninkaiden Kuningas, herrojen Herra.” On tärkeää siis jo nyt tässä ajassa opetella tämä asento Jeesuksen edessä ja olla ahkeria kutsumaan niin lähellä kuin kaukana olevia tähän samaan. Loppiaainen on pakanalähetyksen päivä. •

Harri Niemelä

Kappalainen, Jämsän seurakunta

Kasteen lahja

LUUK. 3: 15–18, 21–22

1. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 11.1.

Johannes Kastaja aloitti toimintansa aikana, jolloin Rooman maailmanmahdin alle painettu Israelin kansa etsi itselleen vapauttajaa. Siksi Johanneksen tapainen hahmo nosti nämä toiveet pintaan. Johanneksen ehdottomuus sai monet pitämään häntä Vanhassa testamentissa luvattuna Messiaana, Jumalan voitelemana pelastajana. Vaikka Johannes itse ei sellaiseen ajatteluun rohkaissutkaan, osa hänen kannattajistaan perusti oman lahkonsakin, joka jatkoi olemassaoloaan vuosisatojen ajan.

Johannes ilmoittaa selvästi, ettei hän ole luvattu Messias, vaan että hänen jälkeensä tulee häntä niin paljon suurempi hahmo, ettei hän ole arvollinen edes toimittamaan orjan palvelusta hänelle. Sama ero näkyisi myös kasteissa. Johanneksen kasteeseen liittyy vain vesi, hänen jälkeensä tuleva kastaa Pyhällä Hengellä ja tulella.

Tuli viittaa Raamatun kielenkäytössä tuomioon, viittaus Pyhään Henkeen kertoo taas evankeliumista, sillä Pyhän Hengen tehtävänä on kirkastaa syntiselle Jeesusta Kristusta.

Johannes itse voisi vain kehottaa ihmisiä kääntymykseen ja antaa heille siitä merkiksi kasteen. Sen sijaan hänen jälkeensä tulevalle on valta päättää ihmisen ikuisesta kohtalosta. Jotakin Johanneksen ennustuksesta toteutui jo helluntaina, kun Pyhä Henki laskeutui tulen liekkien näköisenä opetuslapsiin. Siitä alkaen Pyhä Henki on toiminut seurakunnan keskellä kirkastaen Kristusta mutta myös paljastaen syntiä. Pyhä Henki tahtoo houkutella ihmisiä uskomaan Jeesukseen, mutta samaan aikaan sana Jeesuksesta myös jakaa ihmisiä jo tässä elämässä. Lopullinen erottelu on kuitenkin vielä edessäpäin. Se toteutuu, kun Jeesus palaa maan päälle toisen kerran.

Voimakkailla ilmaisuillaan Johannes pyrki havainnollistamaan sitä valtavaa ja ylittämätöntä eroa, joka on hänen ja Mesiaan eli parhaimmankin ihmisen ja Jumalan Pojan välillä.

Kun vertaa Luukkaan lainauksia Johannes Kastajan puheista muiden evankeliumikirjojen vastaaviin ilmaisiin, huomaa, että Johannes Kastaja näytti käyttäneen useanlaisia kuvia puheissaan. Samoin toimivat nykyisetkin puhujat. Joskus samaa ilmaisua voi käyttää monta kertaa, usein ilmaiset kuitenkin muuttuvat kerrasta toiseen saaden uusia vivahteita, ja joskus nousee esiin aivan uusiakin. Tärkeintä eivät olekaan itse muotoilut, vaan se, että ihmiset tulisivat Jeesuksen luo. Se oli Johanneksenkin tavoite.

Luukas kertoo Jeesuksen kasteesta yllättävällä tavalla. Hän jättää pois kaiken epäolennaisen eikä edes kerro, kuka Jeesuksen kastoi. Kastekin mainitaan vain sivulauseessa. Luukas ei millään tavoin valmistelee lukijaansa Jeesuksen astumiselle julkisuuteen. Hän ei kerro, miten tai miksi Jeesus oli saapunut Galileasta Juudeaan, eikä hän kerro, miksi Jeesus tahtoi tulla kastettavaksi syntisten kasteella.

Sen sijaan Luukas painottaa Jeesuksen kasteen yhteydessä Jumalan kolminai-

suutta. Mukana on ainokainen Poika, Pyhä Henki ruumiillisessa muodossa, kyyhkysen näköisenä, sekä taivaasta kuulunut Isän Jumalan ääni, joka muistuttaa Raamatun sanasta. Näin Jeesuksen aloittaessa julkisen toimintansa voimme nähdä, että pelastustyössä on läsnä alusta alkaen kolmiyhteinen Jumala.

Jumaluuden kolmannella persoonallakin todella on myös ruumiillinen muoto. Helposti sortuu ajattelemaan, että Pyhä Henki on vain tietty voimavaikutus tai jopa pelkkä tunnelma tiettyssä hetkessä. Pyhä Henki on kuitenkin yhtä itsenäinen ja päättäväinen ja kaikkivaltias kuin Jeesuskin on, ja hänelläkin on ruumiillinen hahmo.

Puhe ruumista, joka Jumalan Hengellä on, on terveellistä luettavaa siitäkin syystä, että kristityillä on usein kiusaus alkaa ajatella, että ruumis olisi jotenkin vähemmän arvokasta kuin henki. Erityisen tärkeää tämä painotus oli siinä kreikkalaisessa kulttuurissa, joka Luukkaan aikana oli vallalla Rooman valtakunnassa. Noihin aikoihin alkoi yhä enemmän saada valtaa gnostilainen ajattelu siitä, että näkyvä maailma ja siis myös ruumis, olisi jotakin väheksyttävää, ikään kuin pakollista pahaa. Raamattu opettaa kuitenkin toista. Ihmisen ruumis on yhtä arvokas kuin hänen henkensä. Jumala on luonut kummankin. Siksi Pyhä Henki ei epäröi ottaa itselleen ruumiillista muotoa, niin kuin ei tehnyt Jumalan Poikakaan ihmiseksi tullessaan.

On syytä huomata Jeesuksen kasteen yhteys luomiskertomukseen, jossa myös kerrotaan vedestä, Jumalan Hengen liikkumisesta vetten yllä ja Jumalan sanasta, josta kaikki lähti liikkeelle. Myös siinä alussa, jota Jeesuksen kaste Jordanissa merkitsi lunastustyölle, on mukana vesi, Pyhän Hengen liike ja Jumalan lausumat sanat.

Taivaasta kuulunut Jumalan ääni on lainausta jakeesta Ps. 2:7: ”Sinä olet minun

poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin.” Jeesusta ei ole luotu, vaan hän on Isästä iankaikkisuudessa syntynyt, eli hän on ollut aina olemassa. Kasteen jälkeen myös ne, jotka äänen kuulivat, saivat aavistuksen siitä, kuka Jeesus on.

Luukas on ainoa, joka evankelistoista liittyy taivaan aukenemiseen Jeesuksen rukouksen. Näin korostuu Luukkaan painotus siitä, että vaikka Jeesus oli luvattu Messias ja Jumalan Poika, hän oli myös ihminen, joka oli kaikessa riippuvainen Isästään. ●

Jari Nordman

Pastori, Kymenlaakson ja
Päijät-Hämeen aluejohtaja,
Suomen Raamattuopisto

Jeesus ilmaisee jumalallisen voimansa

LUUK. 4: 16–21

2. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA,
KRISTITTYJEN YKSEYDEN
RUKOuspäivä 18.1.

Jeesuksen vaeltaminen opetusmatkoillaan ei ollut satunnaisesti poukkoilevaa. Hän tuli Hengen voimassa Galileaan, jossa hänet oli kasvatettu (KR 38, kreikan verbi on passiivissa). Tosi Jumala ja tosi ihminen tarvitsi vanhempiensa kasvatusta. Ajatus vain ”kasvamisesta” sisältää doketismin siemenen. Galileaan tulo merkitsi Jesajan kirjan profetian (Jes. 61:1) täyttymystä, johon Matt. 4: 15–16 viittaa.

Muutenkin Galilean saarnamatka oli viisautta, sillä siellä asui ”pimeydessä” paljon väkeä. Josefuksen mukaan siellä oli peräti 204 kylää. Galileassa Jeesuksella oli tuttu miehenä ns. synergiaetu. Niinpä häntä kuunneltiin. Kaikki, jotka synagogassa olivat, katsoivat häneen (Luuk. 4: 20). Toiset katsoivat häneen uskon katseella ihmetellen niitä armon sanoja, joita hän jakoi. Mutta ilmeisesti enemmistö ja varsinkin juutalaiset oppineet suhtautui-

vat epäilevästi Jeesukseen. Häntä pidettiin vain Joosefin poikana, jolla oli uskomattoman harhainen luulo itsestään Messiaana, jonka tehtävät oli ilmoitettu hänen lukemassaan Jesajan kirjan kohdassa.

Tekstin lukemisen tapa kertoo olennaisen asian synagogapalveluksen luonteesta. Tekstit luettiin ja kuunneltiin aina seisaaltaan, minkä jälkeen kirjakäärö luovutettiin avustajalle. Sen jälkeen puhuja istui opettamaan. Näin kuulijoille ei jäänyt epäselväksi, mikä oli ihmisen puhetta ja mikä luettua Jumalan sanaa. Raamattua (Vanhaa testamenttia) kunnioitettiin Jumalan pyhänä sanana toisin kuin nykyään, ja sitä luettaessa oli häpeämättömyyttä istua. Jeesus noudatti juutalaisten tapaa. Toisaalta Raamatun inhimillisyydestä tulee tekstissä myös esille. Luukas oli amatiltaan lääkäri (Kol. 4:14). Niinpä tekstissämme verbi *avata* tarkoittaa alkutekstissä myös jonkun kehon osan avaamista, toisin sanoen kirurgista toimenpidettä.

Tärkeintä tekstissä on tietysti ymmärtää se, mitä Jeesus opetti. Se käy ilmi hänen lukemastaan Jesajan tekstistä. Luukas lainaa sitä ilmeisesti ulkomuistista Septuagintan mukaan. Tekstimme kertoo, että Jeesus löysi sen kohdan (Luuk. 4: 17). Jotkut selittävät, että Jeesus löysi sen kohdan sattumalta (*randomly*) jumalallisessa ohjauksessa. Näin ei ehkä ole, vaan Jeesus, tosi Jumala, tunsu niin hyvin sanansa, että hän pyysi avustajaa tuomaan tarvitsemansa kirjakäärön, josta hän heti löysi oikean kohdan.

Siinä Messiaan tehtävänä on: evankeliumin julistaminen (Luuk. 4:18) köyhille; vapauden tuominen (Joh. 8:36) sekä henkisesti että fyysisesti orjuudessa oleville ja sorretuille; näkökyvyn palauttaminen sokeille (Joh. 9:7); riemuvuoden julistaminen (3. Moos. 25: 8–13).

Messiaan tehtävänä on siis jo ajassa alkavan, iankaikkisen pelastuksen ja vapauden tuominen kaikenlaisesta orjuudesta,

sorrosta ja sidonnaisuudesta. Sen verratton kuvaus on messiaanisen riemuvuoden julistaminen. Se on erityisen lohdullinen kaikille köyhille ja riiston, sorron ja orjuuden kokeneille. Kristityillä riemuvuosi ei toteudu vain joka 50. vuosi, vaan sen on tarkoitus olla jatkuva prosessi. Käytännössä riemuvuoden lupaukset toteutuivat Jeesuksen toiminnan seurauksena. Eri-tyisesti köyhät ja hyljeksityt ihmiset ot- tivat evankeliumin vastaan ja saivat syn- tivelkansa anteeksi. Saatanan sitomat ja orjuuttamat ihmiset saivat vapautensa takaisin (Luuk. 13:16). Myös monet orja- na palvelleet kokivat elämässään suuren muutoksen, kun heistä tuli kristittyinä isännälleen rakkaita veljiä ja myöhemmin jopa piispoja. Eräs tällainen on Filemonin kirjeessä mainittu Onesimus, joka kärsi marttyyrikuoleman keisari Trajanuksen vainon yhteydessä.

Vapaus ja sen kokeminen on koko teks- tin pääopetus, joka jäsentää kaikkea. Kris- tus (voideltu) tuli vapauttamaan hengessä köyhät ja raskautetut (Matt. 11:28) synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta. Ihmis- kunnan pimeyteen tuli Jesajan profetian Kristuksessa kirkas valo, mutta pimeys ei sitä käsittänyt (Joh. 1:5). Orjuuteen sopeu- tuneet ihmiset olivat kadottaneet ymmär- ryksen paremmasta. Synnin ja saatanan orjuuttamat ihmiset alkoivat etsiä vapaut- ta yhä syvemmästä orjuudesta. Mutta ai- na on ollut niitä ihmisiä, jotka siitä Jee- suksen opetuksen päivästä (Luuk. 4: 21) alkaen ovat ottaneet vastaan armon sanat (Luuk. 4: 22), ja se on antanut heille todel- lisen vapauden, joka on väkevä voima.

Todellinen vapaus on sitä, että kristit- ty voi olla puhtaalla omallatunnolla mu- kana siinä, mitä hän tekee. Se on vapautta olla riistämättä, sortamatta ja kiusaamat- ta. Se on vapautta olla pakenematta, vaika kukaan ei aja takaa (Sananl. 28:1). Se on vapautta jatkuvasta kiinni jäämisen pelos- ta. Se on vapautta elää yhteydessä syrjäy-

tymisen sijasta. Siinä vapaudessa ihminen löytää todellisen alustan luovuudelleen tieteessä ja taiteessa. Siinä vapaudessa kristitty löytää yhä syvemmän Jumalan armon ja rauhan tuntemisen. Lopulta sii- nä vapaudessa Kristuksen vapauttamina saadaan kuulla kutsu: ”Tulkaa, minun Isä- ni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna” (Matt. 25:34). •

Rauno Perälä

Pastori, Pohjois-Savon vapaaehtoinen aluetyöntekijä, Suomen Raamattuopisto

Jeesus herättää uskon

MARK. 1: 29–39

3. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA 25.1.

Kaikilla ihmisillä on mahdollisuus pelas- tua, sillä Jumalan Poika, Jeesus Kristus on omalla kärsimisellään, kuolemallaan ja ylösnousemisellaan avannut meille tien ikuiseen elämään. Vapahtaja itse sanoi Ju- malan rakastavan koko maailmaa. Hän on siis ottanut kaikki huomioon. Hän on an- tanut sydämessään anteeksi meidän syn- timme ja kertoo sen meille evankeliumin sanassa. On tärkeää kuulla ja tietää se. Mutta se yksin ei merkitse pelastetuksi tu- lemista, sillä jos oma sydämemme ei ota vastaan ilosanomaa ja elä siitä, menetäm- me autuuden siitä huolimatta, että se on olemassa valmiina meitä varten. Jumala haluaa herättää ihmiset omakohtaisesti uskomaan hänen sanaansa.

Ajatus heräämisen välttämättömyydes- tä saa Raamatussa ymmärrettävän mer- kityksen, sillä kaikki ihmiset ovat luon- nostaan hengellisesti kuolleita. Yhteys Jumalaan katkesi syntiinlankeemukses- sa. Hengellisesti kuollut ei itse herää ei- kä edes tajua omaa tilaansa. Vain Jumala, joka alussa loi tyhjästä koko maailman, voi herättää kuolleen uuteen elämään. Uu- si syntyminen Jumalan lapseksi on mah- dollista Jeesuksen tähden. Raamatun

ydinsanomana on tosiasia: Jumala on Kristuksen kautta sovittanut ihmiset kanssaan. Hänen sydämessään on tapahtunut muutos. Viha syntien johdosta on vaihtunut anteeksiantamukseen.

Päivän evankeliumitekstiä edeltää Jeesuksen käynti Kapernaumin synagogassa. Siellä hän opetti ”niin kuin se, jolla on valta”, ja kaikki siellä olevat olivat hämmästyksissään. Hänen sanoistaan huokui poikkeuksellinen voima. Ihmiset tajusivat, että hän sanoi sellaista, mitä vain Jumala voi sanoa. Jeesuksen voima ei rajoittunut sanoihin. Synagogassa oli saastaisen hengen riivaama mies. Hän alkoi puhua Jeesukselle niin kuin puhutaan vastustajalle tai viholliselle. Sitä Jeesus onkin Saatanaan nähden, sillä hän oli tullut tekemään tyhjäksi pahan vallan ja voiman. Hän keskeytti riivatun puheen ja käski riivaajan mennä matkoihinsa. Mies rauhoittui, ja Markus sanoo kaikkien olleen siitäkin hämmästyksissään tai suorastaan tyrmistyneitä, niin kuin voitaneen alkukielestä kääntää. Kaikkeen siihen sekoittui kunnioitus Jeesusta kohtaan. Hänellä oli vallassaan selittämätön voima. Kuinka monet heräsivät sydämessään uskomaan siihen, mitä Jeesus todella oli, sitä ei kerrota.

Varsinaisessa evankeliumitekstissämme Jeesus on muutamien opetuslastensa kanssa poistumassa synagogasta. He menevät Pietarin kotiin, jossa tämän anoppi on kuumeessa. Markus toteaa aivan kuin sivuasiana, että opetuslapset vain mainitsivat anopin sairaudesta Jeesukselle. Vaikutelmaksi jää, että he eivät aikoneet pyytää häneltä mitään, vaikka olivat juuri saaneet olla todistamassa hänen voimansa suuruutta. Jeesus meni pyytämättä sairaan luo, nosti hänet ylös, ja kuume oli poissa. Näin Jeesus osoitti, että vaikka Jumala kehottaa meitä rukoilemaan ja uskomaan, että saamme kaiken, mitä hänen tahtonsa mukaan pyydämme, hän toimii ilman meidän pyyntöjämme. Hänellä

on tälläkin tavalla valta yli kaiken muun. Monet ovat saaneet kokea todeksi Raamatun sanat: ”Jo ennen kuin he kutsuvat, minä vastaan, kun he vielä esittävät pyyntöään, minä jo toteutan sen” (Jes. 45:24).

Jeesusta ei kahlehdi se, mikä meitä sitoo ja painaa. Meidän kohdallamme elämän rikkinäisyys ja vajavaisuudet vaivasivat siksi, että alun perin ehjäksi luotu ihmiselämä on syntyinlankeemuksen tähden mennyt rikki. Sielunvihollinen on turmellut Jumalan hyvän luomistyön, ja siksi tämä elämä on loppuun saakka vajavaisuuksien ja vaijojen keskellä olemista. Pahan valta on kuitenkin rajattu siihen, mitä Jumala sallii. Sillä ei ole valtaa yhtään enempää. Jeesus taisteli kaikessa pahan valtaa vastaan, kukisti sen ja on asettunut rinnallemme. Jeesukseen uskovoille on luvattu ikuinen elämä, jossa he saavat täydellisen vapautuksen kaikista vaivoista ja vajavaisuuksista.

Menessään pyytämättä sairaan luo Jeesus osoitti sen, mistä kaikessa Jumalan toiminnassa on kyse. Hän on lähtenyt liikkeelle ilman, että kukaan olisi häntä siihen pyytännyt. Ihminen, joka tajuaa oman syyllisyytensä mutta ei tunne vielä Jumalan armoa, alkaa luonnollisilla kyvyillään ja mahdollisuuksillaan etsiä apua itselleen. Hän tekee sellaisia asioita, jotka hän kuvittelee ansiokkaiksi Jumalan edessä. Monet uskonnot ja uskonnolliset liikkeet tarjoavat siihen mahdollisuuden. Joku ei yritä mitään vaan pakenee sydämessään Jumalaa yrittäen siten vaientaa pahan omantuntonsa. Me emme voi ostaa Jumalan suosiota millään omilla ansioillamme ja teoillamme. Ainoa apu syntiemme soveltamiseksi on se, mitä Jumala teki Kristuksen kautta.

Jeesus osoitti maan päällä ollessaan ihmisille ansaitsematonta rakkautta, armoa. Se veti ihmisiä hänen tykönsä. Murheelista oli, että monet odottivat Jeesuksen olevan vain maallisen onnen ja menestyk-

sen antaja. Pietarin kodissa vietetyn sa-
pattihetken jälkeen tämä tuli myös näky-
viin. Markus kertoo, että sapatin päätyttyä
illalla ihmiset saattoivat taas liikkua va-
paasti. Koko kaupungin sairaat tuotiin
Jeesuksen tykö. Hän meni ulos ja liikkui
ihmisten keskellä. Monet sairaut hän pa-
ransi. Jeesus ei kuitenkaan kaikesta ar-
mollisuudestaan huolimatta täyttänyt
niitä Messias-odotuksia, joita monilla oli
mielessään. Markus ei kerro tässäkään,
kuinka monen sydämessä usko syntyi.
Jeesuksella on kuitenkin annettavana pal-
jon enemmän kuin vain ajallinen terveys,
menestys ja hyvinvointi. Se kaikki on ka-
toavaa. Jeesuksella on annettavana syn-
tien anteeksianto ja ikuinen elämä. Hän
haluaa antaa sen, mitä varten Messias tuli:
pelastavan uskon. ●

Antti Herkkola

Ansaitsematon armo

LUUK. 17: 7–10

3. SUNNUNTAI ENNEN
PAASTONAIKAA 1.2.

Edellä Jeesus on puhunut uskosta, nyt ar-
mosta. Nämä ovat koko kristillisyyden
pääkäsitteet. Opetuslapset eivät tarvitse
suurta uskoa Jumalaan vaan uskoa suu-
reen Jumalaan. Uskomme määrää emme
voi emmekä saa mitata, sillä jo *scintilla*-
la fidei, uskon kipinäinenkin (Luther) riit-
tää. Se on tyhjä käsi, joka tarttuu Jumalan
ojentamaan yli yymmärryksen käyvään
armoon. Jeesus on ansainnut meille ar-
mon sovituskuolemassaan. Kaikki ansio
on hänellä, me olemme ansiottomia.

Evankeliumitekstin pääkohta onkin ja-
keessa 10: ”Me olemme ansiottomia pal-
velijoita.” Tämä tunnustus on opittava
täällä, ettei meille kerran sanota: ”Te olet-
te ansiottomia palvelijoita” (Matt. 25:30).
Oman arvottomuutensa tunnustava ote-
taan vastaan, omiin ansioihinsa vetoava
heitetään pois. Tämä on monien Jeesuk-

sen vertausten sanoma, erityisesti viimei-
sen tuomion lampaiden ja vuohien erotte-
lemisessä kahteen joukkoon. Toiset olivat
palvelleet avuntarpeessa olevia lähim-
mäisiään sitä edes myöhemmin muista-
matta tai siihen vetoamatta, toiset olivat
jättäneet heidät ilman apua ja kulkeneet
heidän ohitse sen sitä edes huomaamatta
(Matt. 25:31–46).

Omissa silmissään arvoton on Jumalan
silmissä arvokas. Hän alentaa itsensä, ja
siksi hänet ylennetään. Tässä joudumme
jokainen itsetutkisteluun, joka parhaim-
millaan johtaa meidät armon kerjäläisik-
si. Armo, *kharis*, on samaa kantaa kuin ilo,
khara. Kreikan *kharis* tarkoittaakin myös
iloista yllätystä. Sana esiintyy Uudessa
testamentissa 155 kertaa, usko (*pistis*) jopa
lähes 300 kertaa. Armo on meille niin us-
komaton, että sitä ei voi uskossa vastaan-
ottaa kuin ilman omia ansioita. Armo ja
usko kulkevatkin käsi kädessä, usko on it-
sessään tyhjä, mutta se vastaanottaa yli-
vuotavan armon, ”armoa armon lisäksi”
(Joh. 1:16–17). Armo ja totuus ovat sisäk-
käisiä, ”armo ja totuus on tullut Jeesuksen
Kristuksen kautta”. Näin armo ei ole hal-
paa vaan kallista, se vaatii totuutta sala-
tuimpaan saakka.

Tässä onkin armon paradoksi, ilmai-
nen lahja tulee kalliiksi vastaanottajal-
leen, se antaa kaiken ja vaatii kaiken. Kris-
tuksen omat ovatkin hänen palvelijoitaan,
orjiaan. Se on jopa rakkain kristityn ar-
vonimi, hän on Kristuksen orja. Tämä or-
juus on suurinta vapautta, sillä se vapaut-
taa synnin ja ihmisten orjuudesta (Gal.
5:1) Kristuksen omaksi ja hänen jokahet-
kiseen palvelukseensa. Tässä Jeesus itse
jätti meille esikuvan tosi ihmisestä, kun
hän otti orjan muodon ja suostui kaikkien
Herrasta kaikkien palvelijaksi (Fil. 2). Ylä-
salissa hän osoitti opetuslapsilleen, miten
heidän tulee toimia maailmassa, kun hän
pesi heidän jalkansa eli teki orjan työn
(Joh. 13).

Maailma on pelto, jossa Kristuksen seuraajat toimivat kyntö- ja kylvötoissa, ja laidun, jossa he ovat paimenessa. Tämä on erityinen kutsu paimenen virkaan kutsuille, mutta se kuuluu myös yhteiseen pappeuteen: ”Te olette valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, Jumalan oma kansa, määrätty julistamaan hänen suuria tekojaan” (1. Piet. 2:9). Yläsalissa Pietari ei vielä ymmärtänyt Jeesuksen orjantyötä, mutta myöhemmin hän sen ymmärsi (Joh. 13:7). Hänen heikkoudestaan eli halustaan hallita herrana tulikin hänen vahvuutensa, kun hän ymmärsi, että on parempi olla orjana Herran käytössä kuin herrana maailmassa (1. Piet. 5:3).

Olen kirjassani *Punainen lanka* (2004, s. 161–168) kirjoittanut armon evankeliumista Jesajan kirjassa. Se osoittaa, ”kuinka suloiset ovat vuorilla ilosanoman julistajan jalat” (Jes. 52:7). Armosta käytetään Vanhassa testamentissa useita termejä, jotka yhdessä avaavat Jumalan armon rikauden ja valaisevat Uuden testamentin *kharis*-sanaa. Heprean *hesed* ’hyvyys, rakkaus, ystävällisyys, sääli, suosio’ sisältää lähes kaiken sen, mitä Paavali kirjoittaa Hengen hedelmästä (Gal. 5:22). On huomattava yksikkö ”hedelmä”, jolla on yhdeksän tuoksua ja makua. Jumalan armoa ei sirotella erilaisiin lahjoihin, vaan hän antaa kaiken lahjaksi ”yhdessä paketissa”. Koko kristityn elämä on tämän armon erilottuvuuksien ihmettelyä ja yhä syvempää oppimista. Heprean *hen* tulee verbistä *hanan*, kumartua alas, armahtaa. Jumala on näin tehnyt lähettäessään oman Poikansa, parhaansa, meille. Isän hellä rakkaus luotujaan kohtaan tulee paradoksaalisesti ilmi verbissä *riham*, joka kuvaa Jumalan äidillistä rakkautta (sanasta *raham* ’äidin kohtu’): ”Niinkuin äiti lohduttaa lastaan, niin minä lohdutan teitä” (Jes. 66:13, myös 49:15). •

Erkki Ranta

Valoa pimeyden keskellä

JOH. 12: 35–36

KYNTTILÄNPÄIVÄ 8.2.

Kynttilänpäivän pääevankeliumiteksti on tuttu kertomus Jeesuksen, hänen vanhempiansa ja vanhan Simeonin kohtaamisesta. Sitä ei varmaan koskaan ammenneta tyhjäksi. Tänäpä, kolmannen tekstivuosisikerran ollessa menossa voisi kuitenkin saarnata epistolan sekä toisen vaihtoehtotekstin antamasta sovelluksesta, valon ja pimeyden kamppailusta. Nimenomaan Johanneksella nämä sanat saavat syvän sisällön.

Tässä voi aloittaa aivan alusta. Raamatussa jo ensilehdillä puhutaan valosta tai valkeudesta. 1. Moos. 1:3:ssa Jumala sanoo: ”Tulkoon valo!” Latinalaisessa raamatunkäännöksessä lukee ”Fiat lux!” Tätä edeltää 2. jae: ”Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan Henki liikkui vetten yllä.”

Raamatun perusopetus ja lähtökohta valosta puhuttaessa on, että hän, Jumala, on valon lähde; Jumala itse on valo ja valkeus. Jumalassa sana ja teko ovat yhtä. Niinpä Tulkoon valo! -käskyä seuraa ilmoitus: ”Ja valo tuli. Jumala näki, että valo oli hyvä. Jumala erotti valon pimeydestä.” Jaakobin kirjeessä Uuden testamentin puolella on tähän liittyvä jae: ”Jokainen hyvä anti ja jokainen täydellinen lahja tulee ylhäältä, taivaan tähtien Isältä”; vanhan käännöksen mukaisesti: ”valkeuksien Isältä”, ”jonka luona ei mikään muutu, ei valo vaihdu varjoksi”. Johannes vetää langat yhteen kirjeensä 1. luvussa: ”Tämä on se sanoma, jonka olemme häneltä kuulleet ja jonka julistamme teille: Jumala on valo. Hänessä ei ole pimeyden häivää.”

Jumalan olemukseen kuuluu siis erottamattomasti valo, valkeus, kirkkaus. Tämä jumalallinen valo on jotakin niin voimakasta, väkevää, läpitukevaa, että se on Raamatun mukaan meille luoduille ih-

misille ylivoimaista, mahdotonta katsella tai käsittää. Paavali sanoo 1. Tim. 6:ssa: ”Hän yksin on kuolematon, hän asuu valossa, jota ei voi lähestyä. Häntä ei yksikään ihminen ole nähnyt eikä voi nähdä. Hänen on kunnia ja ikuinen valta.” Mooses sai kerran Siinain vuorella lain antamisen yhteydessä kohdata Jumalan hyvin läheisesti. Sen seurauksena hänen omat kasvonsa alkoivat loistaa, niin että hänen oli muiden ihmisten vuoksi pidettävä peitettä niiden yllä. Mutta Mooses, kuten ei kukaan muukaan, voinut katsella Jumalaa suoraan. Tarvittiin ja tarvitaan välittäjää. Kirkastusvuorella, jossa juuri Mooses sai vuosisatoja myöhemmin muutaman muun kanssa olla Jeesuksen hetkellisen muodonmuutoksen eli kirkastumisen hetkellä, oli niin ikään läsnä juuri jotakin tuosta Jumalan käsittämättömästä valkeudesta ja kirkkaudesta.

Valon vastakohta, pimeä, pimeys oli todellisuutta fyysisenä elementtinä jo luomiskertomuksessa, jossa Jumala erotti valon pimeydestä. Raamatun puhe pimeydestä liittyy usein tavanomaisen päivä/yö-erottelun ohella hengelliseen todellisuuteen. Pimeydessä asuu ja pimeyteen kiteytyy Jumalan vastavoima, persoonallinen Paha, Pimeyden ruhtinas. Raamatussa valo ja valkeus ovat toisin sanoen osa suurta taisteluteemaa, joka näkyy halki Raamatun. Pimeys ja valo ovat toisensa poissulkevia vastakohtia, hengellisiä vastavoimia, ne kamppailevat keskenään. Ei kuitenkaan niin, että taistelijat olisivat tasaveroisia ja olisi epäselvää, kumpi lopulta voittaa. Jumala on kaikkivaltias ja suvereeni. Hänen kirkkautensa voittaa kaiken muun, vaikkei siltä näyttäisi. Saatana on lopulta Lutherin ilmauksen mukaan ”Jumalan kahlekoira” ja ”Gottes Teufel, Jumalan Saatana”.

Vaarallisimmillaan Jumalan vastustaja, pimeyden päämies, on silloin, kun hän esiintyy valkeuden enkelinä eli pukeutuu hurskaaseen, pettävään asuun. Paavali pu-

huu tästä 2. Kor. 11:ssä: ”Ei ihme, tekeytyyhän itse Saatana valon enkeliksi. Ei siis ole mitenkään merkillistä, että hänen palvelijansa esiintyvät Jumalan asian palvelijoina. He saavat tekojensa mukaisen lopun.” Kohtalokkaimpia eksytyksiä ovat sellaiset, joissa on paljon hyvää ja oikeaa, mutta jotka jossakin ratkaisevassa kohdassa kuitenkin vievät harhaan. Luther toteaa, ettei ole mitenkään vaikea tunnistaa tekijää silloin, kun kristittyjen rakentaessa kirkon sielunvihollinen rakennuttaa kapakan. Vaikeampaa on silloin, kun kirkon viereen tulee kappeli, jossa julistetaan vierasta, toista evankeliumia.

On siis syytä olla valppaana, että valo, jota seurataan, on aitoa valoa, ja että myös itse välittää sellaista. Jeesus varoittaa vuorisaarnassaan (Matt. 6): ”Jos siis se valo, joka sinussa on, on pimeyttä, millainen onkaan pimeys!” Johannes puolestaan 1. kirjeensä luvussa 1: ”Käsky, jonka teille kirjoitan, on uusi – – sillä pimeys jo hälvenee ja tosi valo loistaa jo. Joka väittää olevansa valossa, mutta vihaa veljeään, on yhä pimeydessä – –. Jos me sanomme elävämme hänen yhteydessään mutta vaellamme pimeydessä, me valehtelemme emmekä seuraa totuutta.” Jeesus itse Johanneksen evankeliumin 3. luvussa: ”Tuomio on tämä: valo on tullut maailmaan, mutta pahojen tekojensa tähden ihmiset ovat valinneet sen asemesta pimeyden. Se, joka tekee paha, kaihtaa valoa: hän ei tule valoon, etteivät hänen tekonsa paljastuisi.”

On turvallista tietää, että tässä valon ja pimeyden taistelussa Jumala on kuitenkin suurempi, väkevämpi. Vaikka pimeys saa usein sijaa Kristukseen turvaavankin sydämessä, vaellamme psalmikirjoittajan tapaan pimeässä, kuoleman varjon laaksoissa, emme jää sinne ainiaaksi. Vaikka lankeamme syntyin, jopa samoihin asioihin uudestaan ja uudestaan, Jumala on uskollinen ja kärsivällinen. Edellä mainitussa 1. Joh:n kohdassa kirjoittaja jatkaa:

”Mutta jos me vaellamme valossa, niin kuin hän itse on valossa, meillä on yhteys toisiimme ja Jeesuksen, hänen Poikansa veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.”

Miten sitten voisi välttyä tässä ajassa houkuttelevilta valoilta, harhauttavilta majakoilta? Vastaus on vanha mutta koeltu: Jumalan sanan avulla. Sana, Raamattu, on annettu meille oppaaksi, valoksi, tuikuksi, taskulampuksi, led-valoksi tai mihin tahansa sitä haluammekin verrata. Ps. 119: 105 sanoo vanhan käännöksen mukaan: ”Sinun sanasi on jalkaini lampu ja valkeus minun tielläni.” Jalkojen lampu on pieni öljytuikka. Sen avulla on mahdollista läpäistä syväkin pimeys, kun kuljetaan askel kerrallaan.

”Sanan valossa nyt meitä, Jeesus armas kasvata. Harhateille eksyneitä luoksesi näin johdata. Anna kirkas tähtesi kaikkialle valoksi.” ●

Reijo Huuskonen
Rovasti

Pohjalla

Kun Helsingin piispaa **Irja Askolaa** haastateltiin seurakuntavaalipäivänä televisiossa, hän sanoi mm. ettei meillä kirkossa nyt ole varaa oppikiistoihin. Lausunto kuulosti liian hyvältä ollakseen totta. Oliko nyt siis todella niin, että Helsingin piispa ja arkkipiispa, joiden lausunnoista oppikiistat pääosin ovat viime aikoina syntyneet, nyt lakkaisivat esittämästä kirkon opista poikkeavia lausuntoja? Voisiko kirkko siis yksimielisesti alkaa jälleen opettaa uskontunnustuksen mukaisesti Kristuksesta, hänen ihmeellisestä syntymästään, sovituskuolemastaan ja ruumiillisesta ylösnousemuksestaan? Hienoa kun oppiriidat voidaan jättää taakse ja opettaa yhdessä Raamatun ja kristillisen kirkon enemmistön mukaisesti myös avioliitosta ja kirkon virasta. ●

Perusta

Uskon ja ajattelun avuksi
41. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa.

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry | OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö | SROS
Suomen teologinen instituutti ry | STI

Vastaava päätoimittaja 2014–2016

Timo Junkkaala | timo.junkkaala@sro.fii
09 5123 9110, 050 545 8446

Toinen päätoimittaja 2014–2016

Timo Eskola | timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri ja taittaja

Paula Eskola | paula.eskola@sro.fi
050 361 4099

Ulkoasun suunnittelu

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2014–2016

Soili Haverinen | soili.haverinen@opko.fi
Ville Kettunen | ville.kettunen@helsinki.fi
Markus Korri | markus.korri@opko.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.com
Elina Rowland | elina.rowland@gmail.com
Arno Toivanen | arno.toivanen@meili.fi
Lauri Vartiainen | lauri.vartiainen@sro.fi

Neuvottelukunta 2014–2016

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Juha Auvinen, Ville Auvinen, Ruth Franzén, Markku Ihonen, Sammeli Juntunen, Lauri Melamies, Jussi Miettinen, Pekka Mäkipää, Olavi Peltola, Tapio Puolimatka, Erkki Ranta, Teuvo V. Riikonen, Niilo Räsänen, Matti Sartonen, Jouko Talonen, Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

Yap | tilaajapalvelu@yap.fi
0303 9778

Tilauhinnat 2013

Opiskelijatilaukset 15 €/vuosi, kestotilaukset 38 €/vuosi, määräaikaistilaukset 41 €/vuosi, irtonumerot 7 €.

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) × 193 mm (kork.) 250 €,
½ sivu: vaaka 130 mm × 96,5 mm 140 €,
pysty 62,5 mm × 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (24 %).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi |
050 361 4099

Kirjapaino

Kirjapaino Uusimaa. Perusta-lehti painetaan ympäristöystävällisesti.

Aikakauslehtien liiton jäsen.
ISSN 0355-7111

